

Møte fredag den 4. juni 2010 kl. 10

President: Line Henriette Hjemdal

Dagsorden (nr. 89):

1. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.) (Innst. 279 L (2009–2010), jf. Prop. 95 L (2009–2010))
2. Innstilling fra næringskomiteen om endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis) (Innst. 248 L (2009–2010), jf. Prop. 85 L (2009–2010))
3. Innstilling fra næringskomiteen om lov om varer av edelt metall mv. (Innst. 291 L (2009–2010), jf. Prop. 98 L (2009–2010))
4. Referat

Sak nr. 1 [10:00:34]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.) (Innst. 279 L (2009–2010), jf. Prop. 95 L (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tord Lien (FrP) [10:01:53] (ordfører for saken): Den forholdsvis store saken vi behandler i dag, er blitt så stor primært fordi den er en nødvendig rydding i opplæringsloven, da med konsekvenser også for privatskoleloven.

Saken omhandler lovfesting av leksehjelp, rett til bortvisning av elever også for lærere, foreldresamarbeidet i private skoler, ny språknorm for lærebøker, endring av begrepsbruken i forhold til den kompetanse man har hvis man tar videregående utdanning uten å få yrkes- eller studiekompetanse, og man innfører også krav om politiattest ved musikk- og kulturskoler.

Komiteen står samlet bak det aller meste av det vi vedtar i dag, så jeg regner med at mye av debatten kommer til å handle om de punktene vi er uenige om. Derfor synes jeg det er greit at jeg som saksordfører redegjør lite grann også for de andre punktene, og jeg regner med at også statsråden vil gjøre det.

Bortvisning av elever er første punkt. Det Stortinget gjør i dag, er å åpne for at lærere kan få tillatelse av kommunen og rektor til å utvise elever. Det er altså ikke slik at vi vedtar at alle norske lærere skal ha den retten, men at det heretter skal overlates til kommunen, og rektorer ved den enkelte skole. Dette vil selvfølgelig føre til mer ro, orden og disiplin i skolen, noe Fremskrittspartiet alltid har vært opptatt av. Derfor er vi glad for at regjeringen leverer på dette punktet, som vi har vært opptatt av lenge.

Når det gjelder foreldresamarbeidet i private skoler, er private skoler av en slik karakter at de skiller seg litt fra den offentlige skolen. Jeg mener for så vidt at den lovendringen vi gjør i dag, er noe unødvendig. Vi velger likevel å støtte den sammen med resten av komiteen.

Krav om politiattest er i hvert fall fremskrittspartipolitikk. Det fremmet vi forslag om i forrige periode. Det er klart at det er urimelig at det skal være andre krav til vandelsattest ved offentlige skoler enn ved musikk- og kulturskolene slik det tidligere har vært.

Så litt om det vi er uenige om, f.eks. dette med lovfesting av leksehjelp, som regjeringen legger opp til. Flertallet, også på borgerlig side, mener at leksehjelp kan være, og sannsynligvis er, et virksomt virkemiddel. Men det er spørsmål om to ting. Det er spørsmål om ressursbruk, og det er spørsmål om hvem som skal styre skolen. Kunnskapsløftet la i grove trekk til grunn at staten skulle stoppe sitt engasjement ved kommunegrensen, og kommunen skulle stoppe ved skoleporten, og at de forskjellige leddene som er engasjert i norsk skole, skulle ha ansvaret innenfor skolen. Det som skjer med dagens vedtak, er jo at statsråden dundrer inn, både over kommunegrensen og inn gjennom skoleporten, og detaljstyrer norsk skole på en måte som Fremskrittspartiet og de andre borgerlige partiene synes er noe merkelig og uheldig.

Det er også underlig at når man først velger å gjøre dette, velger man å gjøre det uten å stille krav om at de som skal utøve denne leksehjelpen, har pedagogisk bakgrunn. Vi hører stadig vekk i debattene, også fra forskningen, at de svakeste elevene, som vel er dem man har tenkt å hjelpe med dette vedtaket, har størst utbytte av å ha kvalifiserte pedagoger til å hjelpe seg.

Vi vet at det er viktig å mobilisere kommunene i norsk skolepolitikk. Da tenker jeg at når man først finner ut at man har en halv milliard å bruke på dette, er det underlig at man fratar kommunene retten til å påvirke hvordan man skal disponere disse midlene som man åpenbart har funnet. Jeg er helt sikker på at kommunene hadde fått mer ut av dem. Jeg synes det er trist at vi nå på en måte bryter litt med Kunnskapsløftet, som vi har vært enige om, når det gjelder denne detaljstyringen. Jeg synes også at det er underlig at flertallet velger å lovfeste dette i dag, til tross for at vi vet forholdsvis lite om hvordan det vil fungere, om det f.eks. hadde vært mer nyttig å bruke disse midlene på leksehjelp i ungdomsskolen.

Så til voteringen. Nå snakker jeg på vegne av Fremskrittspartiet. Jeg regner for så vidt med at de andre borgerlige partiene vil stemme likeens. Når det gjelder opplæringslovens § 13-7a og privatskolelovens § 7-1e, vil Fremskrittspartiet stemme imot. Vi velger ikke å stemme

imot § 2-12 tredje ledd fordi det vil gjøre debatten og avstemningen noe underlig.

Presidenten: Presidenten lot saksordføreren få tid ut-over taletiden for å klargjøre partiets stemmegivning.

Anna Ljunggren (A) [10:07:42]: Saksordføreren gjorde på en utmerket måte rede for de punktene der komiteen er enig. Vi står jo samlet om de fleste lovendringene. Men som saksordføreren sa, er det uenighet rundt lovfesting av gratis leksehjelp på 1.–4. trinn.

For Arbeiderpartiet er leksehjelp viktig for å utjevne sosiale forskjeller. Vi vet at skolen i dag er for dårlig til dette, selv om det har vært et stort fokus fra denne regjeringen de siste fem årene på det. Å gi gratis leksehjelp kan være med på å utjevne sosiale forskjeller. Vi begynner på de laveste trinnene. Dette er i tråd med strategien om tidlig innsats for bedre læring. Det kan med tiden være behov for å innføre leksehjelp også på høyere trinn.

Arbeiderpartiet er for lekser. Selv om vi innfører leksehjelp, betyr det ikke at det skal være slutt på at elever tar skolearbeidet med seg hjem. For å bli god må man øve, slik er det f.eks. innenfor idretten. De som deltar i denne byens store friidrettsarrangement, Bislett Games, som starter i dag, har gått på trening i idrettslaget, men de har i tillegg øvd, trent og repetert når de har kommet hjem. Slik er det også i skolen. Man må øve for å bli god.

Utformingen og bruken av lekser skal være fornuftig. Lekser skal ikke være nytt stoff, men øving på og repetisjon av noe som allerede er gjennomgått i klasserommet. Leksene skal heller ikke være en uforholdsmessig stor arbeidsbelastning for elevene. Da virker de mot sin hensikt. I etterkant av at leksene er gjort, er det viktig at lærerne følger opp i klasserommet, fordi elevene trenger tilbakemelding på det de har gjort.

Elever har ulikt utgangspunkt. Noen trenger mer støtte enn andre. Skolen må ha et tilbud til dem som trenger ekstra hjelp. Derfor innfører vi leksehjelp for alle. Lekser er en viktig del av samarbeidet mellom skolen og hjemmet. Ved å gi elever hjemmearbeid involverer skolen foreldre i skolearbeidet. Vi vet at foreldrenes engasjement er en sentral faktor for læring. Det er viktig å presisere at selv om mange skoler allerede har innført leksehjelp, er det først fra høsten av at alle skoler skal innføre leksehjelp på trinnene 1.–4. De skolene som jeg har besøkt, og som tilbyr leksehjelp allerede, har elever som er godt fornøyd med dette tilbudet. De har muligheten til å gjøre mye av skolearbeidet ferdig mens de er på skolen, og har deler av ettermiddagen fri til ulike fritidsaktiviteter. De som vil bli gode, eller som sliter litt ekstra i noen fag, må ta med bøker hjem for å øve. Selv om dette nå lovfestes, står kommunene fritt til å velge hvordan de vil organisere leksehjelpen – om det skal være innenfor skolefritidsordningen, om det skal være pedagoger til stede, om rektor skal lede tilbudet og om det skal være bindende påmelding. Slike spørsmål er det opp til kommunene selv å finne svar på.

Saksordføreren kom med ganske kraftig kritikk av spørsmålet om kravet til pedagoger. Vi har en vanskelig situasjon i dag, for det er mangel på lærere. Det er viktig

at lærerne er i ordinær undervisning og ikke i leksehjelp. Lærerne skal gjennomgå pensum. Leksehjelp er bare hjelp til trening av gjennomgått skolearbeid. Det er litt spesielt at vi ønsker at elever skal ta med skolearbeid hjem, at foreldre skal hjelpe til med det, for foreldre er ikke nødvendigvis pedagoger som kan dette – men når leksehjelp tilbys i skolen, skal det være pedagoger til stede. Dette er altså opp til den enkelte kommune å bestemme. Det er også litt spesielt at opposisjonen selv i merknader peker på at leksehjelp i stor grad fungerer uten pedagoger, jf. frivillige organisasjoner, som jo Venstre peker på i sin merknad.

Avslutningsvis vil jeg knytte noen kommentarer til forslaget om å endre opplæringsloven slik at rektor får mulighet til å delegere myndighet til lærerne til å vise bort elever fra undervisningen.

Bakgrunnen for denne endringen er en debatt som gikk, spesielt i Oppland fylke, i slutten av forrige periode, etter at ledelsen ved Gausdal videregående skole bestemte seg for å bortvise bråkete elever for å gi andre elever arbeidsro. Denne praksisen var da i strid med opplæringsloven, og skolen fikk påpakning fra Utdanningsdirektoratet. De endringene vi gjør i dag, åpner for at lærere kan bortvise elever fra én opplæringsøkt, eller maks to klokketimer. Det kan være med på å skape ro og orden i timene. Skal elevene bortvises i mer enn to klokketimer, må dette gjøres av rektor. Lærerne har ikke myndighet til å bortvise elever fra sine kollegers timer.

Jeg vil presisere at bortvisning som virkemiddel for ro og orden må brukes varsomt og sjelden. Elever som bortvises, kan gå glipp av viktig undervisning i tiden utenfor klasserommet.

Representanten Espen Johnsen vil redegjøre for Arbeiderpartiets syn på skyss til og fra skolefritidsordningen for funksjonshemmede.

Elisabeth Aspaker (H) [10:13:04]: Jeg vil takke saksordføreren for en meget god gjennomgang av saken. Selv om Høyre har gitt sin tilslutning til store deler av proposisjonen, er vi på ett vesentlig punkt uenig i forslaget fra regjeringen.

Det er kort og godt uforståelig at regjeringen kommer til Stortinget med lovforslag om leksehjelp uten å være villig til å kvalitetssikre tilbudet.

For alle som er opptatt av kvalitet i skolen, og for en kunnskapsminister som har vært opptatt av å øke lærertetten i skolen, er det oppsiktsvekkende å nå stille seg bak et leksehjelptilbud på 1.–4. årstrinn i regi av ufaglærte, og uten at tilbudet forankres pedagogisk hos rektor.

Realiteten er at kunnskapsministeren går i front for å bruke lovfesting som instrument for å få på plass leksehjelp uten at de elevene som vil benytte tilbudet, er sikret kvalifisert hjelp. Regjeringen vil i alle fall ikke betale for det, og frustrasjonen i mange kommuner som pålegges å iverksette leksehjelp, er mange steder stor. De kommunene som til nå har brukt lærere, eller vil bruke lærere, i leksehjelptilbudet, må selv ta den ekstraregningen.

Det blir hevdet at skolepolitikken er i ferd med å bli avideologisert. Jeg er uenig i det. Selv om Kunnskapsløftet samler bred støtte, står kampen om kvalitet i skolen hver

dag. Jeg mener det går et klart skille når det kommer til virkemidlene – hvordan vi skal skape en bedre skole, som utjevner forskjeller, og som gir hver enkelt elev mulighet til å realisere sine evner og talenter.

Tidlig innsats er blitt et mantra, men et frivillig leksehjelptilbud basert på ufaglærte må aldri – jeg gjentar, aldri – forveksles med obligatorisk skoletid for alle elever under ledelse av kvalifiserte lærere. Dersom man er opptatt av å hjelpe de elevene som trenger det mest, er et frivillig tilbud uten kvalifiserte lærere et svært lite treffsikkert tiltak. Om regjeringen er opptatt av å utjevne sosiale forskjeller, er lovfesting av tilbud om frivillig leksehjelp en merkelig prioritering i lys av de mange utfordringer skolen står overfor.

Det er nå også avdekket at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett har fjernet tilskuddet til pc-er, som er et svært viktig hjelpemiddel for dyslektiske barn. Regjeringen bruker i år altså 178 mill. kr til leksehjelp, samtidig som man kutter 20 mill. kr i revidert til pc-støtte til elever med store lærevansker – og vips, så er tilskuddet borte. Det er etter Høyres mening totalt uakseptabelt. Konfrontert med dette svært usosiale kuttet, svarer kunnskapsministeren i TV 2 i går kveld at det har hun ingen kommentar til.

Regjeringen har i leksehjelpsaken vendt det døve øret til. En rekke sentrale høringsinstanser har betydelige innvendinger mot forslaget, men regjeringen kjører på. Det er reist alvorlig tvil om tilbudet reelt sett vil bli tilgjengelig for alle, det setter store spørsmålstegn ved bruken av ufaglærte leksehjelpere, og regjeringen har ikke svart på hvordan en rekke praktiske forhold rundt ordningen skal håndteres. Det forskriftsforslaget som er ute til høring, har KS gitt strykkarakter. Regjeringen vil bruke flere hundre millioner på leksehjelp, uten at man vet om ordningen vil fungere etter hensikten, og så kort tid har leksehjelp vært utprøvd at man heller ikke har forskningsmessig dokumentasjon på om effekten av en slik ordning. Det burde man i det minste ha tatt seg tid til å vente på før man går til det skritt å lovfeste ordningen.

Høyre er positiv til at kommuner og skoler som ønsker det, legger til rette for leksehjelp etter skoletid. Veiledet leksehjelp kan være et verdifullt supplement til hjemmeløkser. Men for Høyre er det en selvfølge at man lokalt må ha frihet til å avgjøre hvordan tilbudet skal organiseres, og på hvilke årstrinn. Forslaget fra regjeringen er en ren overkjøring av kommuner og skoler, som er de nærmeste til å vite når leksehjelp bør settes inn, og hvordan den best skal kunne organiseres for å nå ut til flest mulig elever. For Høyre er det også viktig å understreke at hjemmeløkser fortsatt skal være et viktig bindeledd mellom skole og foreldre, og at leksehjelptilbud på skolen ikke er et farvel til hjemmeløkserne. Jeg er glad for at representanten Anna Ljunggren fra Arbeiderpartiet også er så tydelig på leksernes plass i skolen. Høyre har i sine alternative budsjetter satt av midler til leksehjelp og pekt på at behovet kan være vel så stort på ungdomstrinnet som i de første skoleårene.

Høyre vil følge det voteringsopplegget som representanten Tord Lien foreslo. For øvrig vises det til merknadene i saken.

Aksel Hagen (SV) [10:18:03]: Det er trivelig å debattere saker som bringer norsk skole framover. Det gjør vi i dag ved det vi nå diskuterer, og det vi etter hvert skal vedta, nemlig leksehjelp.

At komiteen ikke står mer enstemmig bak dette, tror jeg faktisk har noe med arbeidsformen i stortingskomiteen å gjøre. Nå vet vi at posisjon og opposisjon møtes mer for å informere hverandre om standpunktene sine. Hadde vi møttes for å utvikle politikk sammen, er jeg sikker på at vi hadde blitt mye mer enige enn innstillingen her bærer preg av. Det er nemlig noe av motstanden fra opposisjonen som nærmest synes som litt rituell – en opposisjon som forresten er interessant uenig på mange punkter. Når til og med Kristelig Folkeparti skriver:

«Dette medlem vil understreke at leksehjelp er et viktig frivillig tiltak for mange elever», da skulle ikke avstanden mellom oss, eller motstanden mot departementet, være så stor.

Det er videre interessant at noe av kritikken fra opposisjonen faktisk er av typen: Dette vil vi ha mer av. Dette bør være kraftigere, dette bør være bedre. Innlegget fra Aspaker var jo et veldig godt eksempel på det. Det står i innstillingen at det er betenkelig at dette «ikke skal bemannes av pedagoger». Det er interessant. Da skal leksehjelpordningen utbygges, den skal ikke avskaffes.

Ellers er det litt rart, som Anna Ljunggren var inne på, at idealet for høyresiden er foreldre og frivillige organisasjoner. Da er det veldig bra, dette som foregår med lekser, da hjelper vi ungene på en veldig god måte, men det blir en vederstyggelighet, det blir såkalt oppbevaring, når vi setter fagarbeidere til å gjøre det samme innenfor et system som er organisatorisk tilrettelagt av pedagoger. Det er jo det som ligger i forslaget.

Opposisjonen sier også at det «burde gjøres tilgjengelig for ungdomstrinnet», i hvert fall sier Høyre og Framskrittspartiet det. Det er interessant. Her vil man ha mer, ikke mindre, av det vi foreslår.

Det samme gjelder merknadene fra Utdanningsforbundet. De vil primært ha leksehjelpen inn som en del av den ordinære grunnskoleundervisningen, med kvalifiserte lærere, for de understreker at i Norge har vi færre skoletimer på barnetrinnet, særlig på 1.–4. årstrinn, enn gjennomsnittet i OECD-landene. Da er det interessant å lese kritikken fra Venstre og Kristelig Folkeparti, som nærmest fnyser over og skriver litt foraktelig at det ser ut som at «flere timer er denne regjeringens eneste svar». Kanskje det med flere timer ikke er så «høggende gæli»?

Også KS hilser virkelig denne reformen velkommen. De sier – og skriver – veldig klart at de hilser velkommen en kommunal plikt til leksehjelp. De sier noe slikt som at dette ikke må komme i stedet for SFO, de argumenterer med at det skal komme som et tillegg. Og merknadene når det gjelder skyss, går jo på at man vil at dette skal registreres som en så viktig aktivitet som bør nå flest mulig, og da bør skyssretten kobles til at man faktisk først tar imot det frivillige tilbudet, og så kjøres hjem. Så dette er jo også en kommentar som sier: Ja, takk, dette er bra, men vi vil ha enda mer av det.

Dette er jo noe som SV virkelig setter pris på, selvsagt

– for det første at de fleste, alt i alt, hilser dette velkommen, og at hovedtyngden av merknadene, også til dels fra opposisjonen, er av typen, som jeg har sagt før: mer, takk, og bedre, takk. Da har nok de fleste innsett at dette vil komme, ikke minst fordi barn og foreldre ønsker det. Går man inn på Facebook, er det der en gruppe med 80 000 medlemmer som både gjennom medlemskap og innlegg hilser dette veldig velkommen, dette er man veldig interessert i skal bli satt ut i livet. Så vi er i bevegelse, i retning av en lengre, mer mangfoldig, mer pedagogisk kreativ og dermed læringsmessig bedre skole. Så bra!

Nå er det ikke det store prosjektet vi skal vedta her i dag, men vi vedtar noe som absolutt bærer oss i riktig retning.

Så et par kommentarer til slutt om noe av det motsetningsfylte som kommer fra opposisjonen – utover det jeg har sagt. La oss f.eks. ta dette med kommunalt selvstyre: På den ene siden – og Aspakers innlegg gikk veldig mye på det – er det stor frustrasjon over at kommunen selv ikke får avgjort mer. Nå er det jo veldig stor kommunal frihet i det som ligger her, og det blir veldig spennende å se hvordan dette blir gjennomført. Det blir helt sikkert gjennomført på ulike måter. På den andre siden sier opposisjonen at det er helt forkastelig at vi ikke lovfester at det skal være rektor som skal lede dette. Hvordan kan dette stemme? På den ene siden overstyrer vi kommunen og på den andre siden er det følt at vi ikke overstyrer mer.

Et interessant poeng til slutt rundt dette med foreldremedvirkning: Hvis det er slik at en er helt avhengig av lekser for at foreldre skal få et forhold til skolen – må vi da også innføre lekser i barnehagen for å få til foreldremedvirkning?

Anne Tingelstad Woien (Sp) [10:23:27]: Saksordføreren sa at debatten ville dreie seg om leksehjelp, og det hører vi jo allerede at den gjør. Derfor har jeg lyst til å sette fokus på hva vi faktisk er enige om i dag. Jeg vil ta utgangspunkt i det, fordi jeg mener at de endringene vi er enige om, fortjener oppmerksomhet og bør ikke bli forbigått i stillhet. Bred enighet om viktige forbedringer i lovverket som berører viktige grupper, må ikke drukne i en uenighet om hvordan vi skal innrette frivillig leksehjelp for 1.–4.-klassinger.

Alle som bryr seg om skole, er opptatt av gode læringsbetingelser. Et godt læringsmiljø er en premisse for læring. Den gode lærer er avhengig av å ha kompetanse – og myndighet. Et redskap for å utvise myndighet og gi elever et godt læringsmiljø er å gi lærerne rett til å vise bort elever som kommer for sent, eller som forstyrrer undervisningen.

Når undersøkelser foretatt i norske klasserom forteller at mye tid går til spille før elevene faller til ro i klasserommet slik at undervisningen kan starte, er det nødvendig å sørge for at lærerne har kompetanse til å holde ro, men også myndighet til å sanksjonere overfor dem som forstyrrer undervisningen.

Dette er en sak som Senterpartiets tidligere stortingsrepresentant fra Oppland, Inger Enger, tok opp etter et innspill fra Gausdal videregående skole. Saken skapte i fjor rimelig høylytt debatt, og den har stilnet med lovforslaget.

I debatten har elevenes rettssikkerhet vært trukket fram som argument for at kun rektor skal ha adgang til å bortvise elever fra undervisningen. La meg derfor understreke at myndighet til å utvise elever fortsatt skal tilligge rektor, og at denne regelendringen kun skal gjelde for inntil to av vedkommende lærers egne timer. På den måten gis en nå mulighet til å få delta resten av dagen dersom en har hatt en litt dårlig start.

Komiteen er også enig om en annen sak som betyr mye for den enkelte familie som har funksjonshemmede barn. Så å si alle høringsinstanser støtter forslaget. Det er i dag mange skoler som har SFO-tilbud både før og etter skoletid, men mange familier med funksjonshemmede barn føler seg bundet til å benytte det gratis skoleskysstilbudet som er tilrettelagt i tilknytning til sjølve skoledagen. Med denne lovendringen kan nå funksjonshemmede barn lettere delta i SFO på lik linje med funksjonsfriske. Senterpartiet er glad for at dette tilbudet nå kommer.

I rapporten fra Rambøll, som er et av grunnlagene for lovarbeidet, vises det til at gratis skyss til og fra SFO vil føre til at flere foreldre til funksjonshemmede barn i større grad vil ha mulighet til å være i fulltidsjobb, og det er veldig bra.

Så har komiteen også gått inn for å endre benevnelsen «kompetanse på lavere nivå» til «grunnkompetanse». Dette er tilsynelatende ikke rare saken, men det er en veldig viktig presisering. Alle de lærerne jeg har pratet med, har uten unntak stønnet over å bruke benevnelsen «kompetanse på lavere nivå», som indikerer en mindreverdig utdanning.

Videregående opplæring fører i dag fram til enten studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på lavere nivå – vi hører det jo sjøl at det lyder litt rart. Sjøl om du ikke klarer å oppnå studie- eller yrkeskompetanse, er det viktig å verdsette en grunnkompetanse. Som vi kan lese av høringsuttalelsene, bl.a. fra Oppland fylkeskommune, er denne typen kompetanse etterspurt i arbeidsmarkedet. Å inneha bevis for oppnådd grunnkompetanse er en bedre benevnelse enn «kompetanse på lavere nivå». La meg understreke at informasjon til både skoler og næringsliv er viktig for å gjøre den nye benevnelsen kjent.

Jeg vil kun kort kommentere uenigheten i komiteen når det gjelder frivillig leksehjelp – om en skal tilby dette, hvem som skal stå for hjelpen og utfordringer knyttet til skyss. Vi er dog enige om at hjelp til lekser for mange elever kan virke sosialt utjevne.

Dette er altså ikke en debatt for eller mot lekser. Alle partiene påpeker at det er viktig at foreldre engasjerer seg i barnas skolegang, og at lekser gitt på en god måte – som en repetisjon og øving av gjennomgått lærestoff – er bra.

Senterpartiet mener at et frivillig tilbud om leksehjelp er bra. Og vi er også fornøyd med at det overlates til kommunene som skoleeiere å organisere tilbudet mest hensiktsmessig for sin del. Vi mener likevel at den enkelte skoleeier og skoleleder bør ta opp utfordringene som mange møter med hensyn til lekser. Mange foreldre til større barn har aversjon mot å hjelpe barna sine med lekser, fordi de er redd de ikke kan det stoffet som barna arbeider med.

Leksekurs i forbindelse med foreldremøter er derfor noe vi bør oppmuntre skolene til å gjennomføre.

Det er i dag mange kommuner som tilbyr en tilsvarende leksehjelpordning. Assistenten hjelper til med leksene. For leksehjelp for 1.–4. klasse bekymrer det meg ikke så veldig at det ikke er profesjonelle pedagoger som eventuelt utfører arbeidet.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:28:51]: La meg først kommentere det som representanten Hagen sa om arbeidsform. Jeg husker tider, før vi hadde flertallsregjering, da vi nettopp hadde en sånn arbeidsform her i Stortinget hvor man var opptatt av å finne felles løsninger og lytte til både hva opposisjonen ønsket og hva opposisjonen ville – og vi fant mange felles gode løsninger. Jeg savner den tiden.

Denne saken, derimot, er en sak som er en oppfølging av mange saker som vi tidligere har behandlet i Stortinget. Jeg bruker derfor ikke veldig mye tid på det tingene som komiteen er enig om. Men jeg har lyst til å konstatere med tilfredshet at saken som oppsto ved Gausdal videregående skole, er løst på en klok måte ved bortvisningsvedtaket. Jeg vil også uttrykke tilfredshet med skyss for funksjonshemmede, som er en god løsning og veldig bra at man får på plass. Men uenigheten som ligger i forslaget i dag, er jo å lovfeste plikten til å tilby gratis leksehjelp for elever på 1.–4. årstrinn.

Devalueringen av foreldrenes rolle i oppveksten til egne barn er ikke nye toner fra denne regjeringen. Allerede i St.meld. nr. 16 for 2006–2007 slår man fast at norsk skole i mindre grad enn skolen i land vi kan sammenligne oss med, greier å kompensere for elevers sosiale bakgrunn. Foreldrenes utdanningsnivå ser ut til å ha betydning for barnas prestasjoner. Løsningen ligger da, ifølge de rødgrønne, i å redusere forbindelsen til foreldrene og utjevne forskjellene gjennom tiltak i skolen. Jeg har hele tiden vært uenig i en ensidig konklusjon om at det er skolen som alene må kompensere for ulik sosial bakgrunn, og at foreldrene må holdes unna. Tvert imot mener jeg at de sosiale forskjellene vi finner, viser hvor viktig det er med en bevisstgjøring av hjemmets rolle, både hos ansatte i skolen og hos foreldrene. Jeg mener at en myndiggjøring i stedet for en umyndiggjøring av foreldre og kunnskapen om gevinsten ved et godt samarbeid mellom hjem og skole vil kunne føre til en mye større grad av sosial utjevning.

Det er ikke tvil om at leksehjelp er et viktig frivillig tiltak for en del elever. Men å fjerne leksene, som noen har tatt til ordet for, vil jeg advare mot. Fjerner en hjemmelekser, fjerner en også et av de siste møtepunktene hvor foreldrene kan engasjere seg i barnas skolehverdag. Mange foreldre stiller for høye krav til seg selv når det gjelder hvilken hjelp de skal kunne gi. Det er ikke snakk om at foreldre må være rakettforskere eller matematikkprofessorer for å kunne hjelpe sine egne barn med lekser. Vi vet at en negativ holdning hjemme til skolen som helhet eller til enkelte fag kan være med på å påvirke barnas læring negativt. Men på samme måte vil en positiv og oppmuntrende holdning til skolen virke positivt på barns læring. Det er viktig at foreldrene støtter, motiverer og bryr seg om sine barns skolegang. Det vil kunne ha en god læringseffekt.

Lekser kan være et godt pedagogisk virkemiddel for barns læring, hvis det brukes bevisst. Det er f.eks. mulig å la lekser fungere mer som repetisjon av det som er lært på skolen, enn som tilegning av nytt stoff.

Her har jeg også lyst til å kommentere dette med pedagogisk tilstedeværelse, for her er vi uenige i opposisjonen. Når jeg hører noen snakke om å ha pedagoger til stede på lekselesing, høres det mer ut som om en ønsker en tilpasset opplæring – at det er for å gi en ekstra undervisning til de elevene som ikke henger med. Jeg vil advare mot at vi flytter det til etter skoletid. Disse utfordringene må vi klare å løse i skolen. Leksehjelpen skal være for å få det til å fungere også for de familiene hvor foreldrene ikke har mulighet til å kunne hjelpe til med lekselesingen, og ikke som en ekstra tilpasset opplæring.

Forslaget om lovpålagt leksehjelp er ikke bare feil, det setter også skoleeiere i mange vanskelige og uoversiktlige situasjoner fordi regjeringen har valgt å overse de mange utfordringene som har kommet fram i høringen. Det gjelder f.eks. om skyss skal knyttes til endt skoletid, etter leksehjelp eller etter SFO. Hvilket tilbud skal de få som vil bruke SFO, men som ikke ønsker å ha leksehjelp i SFO-tiden, hvis man velger den løsningen? Skal leksehjelp foregå i SFO eller i skolen? Hvordan bruke ressursene som finnes i frivillige organisasjoner som i dag har tilbud om leksehjelp, inn i dette systemet? En annen ting som jeg merker virkelig har berørt kommuner og skoleeiere, er at dette var lovet som en gratis time SFO da det ble solgt ut, og det har gitt mange vanskelige situasjoner.

Vi støtter saksordførers måte å få fram vår motstand mot punktet på, og vil stemme på lik linje med det han beskrev.

Trine Skei Grande (V) [10:34:26]: I det siste har det blitt framstilt som om uenigheten i skolepolitikken egentlig ikke er stor, og at det er en fordel for skolepolitikken at den ikke er det. Det er jeg ikke enig i. Jeg mener det er store skiller politisk, og de store problemene for skolepolitikken opp gjennom tidene er når man har blandet sammen hva som er skolepolitikk, og hva som er pedagogikk. Når politikere blander seg opp i pedagogikk, blir det bare tull. Når politikere diskuterer skolepolitikk, får vi gode debatter som er bra for landet.

Det har også blitt etterlyst at man må bli mer enig med regjeringa, for det er det det må bety, når man forventer at man skal ha et bedre samarbeid om forslagene. Det har vel ikke skjedd under denne regjeringa at man har snudd på grunn av gode argumenter fra noen andre. Da må man jo ikke forvente at man bøyer seg i støvet for regjeringas forslag på alle punkter med en gang, uten forbehold. Når man da sier at dette bare blir rituelle øvelser, og så bruker hele innlegget sitt til å snakke om hva andre mener, har jeg lyst til å bruke innlegget mitt til å si hva Venstre mener.

Punkt én: Venstre er for lekser. Jeg tror det er en god måte å jobbe på. Men hvis det er sånn på en skole at lærerne har lyst til å bruke en pedagogisk arbeidsmåte der de ikke bruker så mye lekser, men velger å gjøre det på andre måter, mener jeg at jeg som politiker ikke har noe

med det. Jeg vil ikke lovpålegge lekser som en pedagogisk arbeidsmåte, sjøl om jeg hadde syntes – hvis jeg hadde hatt barn – at det hadde vært en god arbeidsmåte å ha, at man øver når man kommer hjem. Det å jobbe på skolen er faktisk utrolig urettferdig. Noen bare surfer gjennom. Andre må jobbe kjempemye for akkurat det samme. Det er en forskjell som det ikke går an å utjevne, men det går an å legge til rette for det. Derfor er også Venstre veldig for leksehjelp, spesielt for de elevene som ikke har hjem der man blir pushet like mye til å komme over lista, og der det er noen som alltid sjekker hva som er i lekseboka. Men å tro at du skal lage en mal som skal passe alle, alltid, er det vi er mest skeptiske til. Jeg tok sjøl som skolebyråd i Oslo initiativ til å få til leksehjelp, spesielt i Oslo indre øst, sammen med frivillige organisasjoner. Når man sier at når man har valgt frivillige organisasjoner, kan man ikke ha pedagogisk personale, er det en kortslutning jeg ikke helt forstår. Vi brukte siste års lærerskolestudenter, som Røde Kors organiserte. At det er en frivillig organisasjon som står bak organiseringa, sier ingenting om hvilken type personale du bruker. Dette sier vel litt om regjeringas forhold til frivillige organisasjoner og alt som ikke er offentlig.

Det å lage slike gode modeller baseres også på at man har tilgang til det man har i Oslo indre øst, der vi har brukt å ha slike tilbud, nemlig gode lærerskolestudenter som har lyst til å jobbe. Men vi vil ikke kreve at det skal være pedagoger, for lærerskolestudenter er per definisjon ikke pedagoger. Så det å lage en mal og si at den alltid skal passe alle hele tida, er Venstre imot.

Jeg må også si at dette viser at denne saken, som skal trykke en modell ned over alle skoler og alle kommuner, uansett hvilken kompetanse man har tilbud om, ikke er så godt forberedt som jeg ønsker. Spørsmål f.eks. knyttet til skyss syns jeg er et stort spørsmål som gjenstår. Jeg merker meg at rundt omkring i landet, når Venstre sier at dette hadde vi egentlig ikke villet ha, vi ville hatt midlene mye friere og ville valgt sjøl hvordan vi skulle organisere det, og hvilke grupper vi skulle satse på, får Venstre jevnt over stor støtte fra i hvert fall SV i kommunestyrene rundt omkring, som gjerne stemmer for Venstres forslag om ikke å gjøre dette lovpålagt.

Nå har jeg 30 sekunder igjen, og da vil jeg gjerne bruke dem på politiattest. Venstre støtter at vi nå overfører det til kulturskolene, men vi er veldig skeptiske til virkemiddelet. Jeg er veldig redd for at disse politiattestene blir en sovepute for ledelsen ved veldig mange institusjoner som tror at når det er sjekket, trenger man aldri å tenke på overgrep. Jeg vet ikke, men jeg har aldri noen gang hørt om en overgriper som har blitt stoppet fra å ta en jobb på grunn av en politiattest, men jeg har hørt om veldig mange overgrepssaker der voksne ikke har sett. Jeg må si at jeg er veldig skeptisk til denne utviklinga generelt, der men tar bort ansvaret fra ledelsen som tror at dette er et sjekkpunkt som alt mulig annet.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:39:56]: La meg først kommentere noe av det man er enig om i denne saken. Det dreier seg om den ordningen vi nå får på plass når det

gjelder bortvisning av elever. Jeg synes vi har funnet en balansert løsning. Å bortvise elever for hele skoledager er opplagt en sak for rektor. Å bortvise for en undervisningsøkt for å skape arbeidsro for alle elevene er noe som kan delegeres til en lærer.

Når det gjelder rett til skyss for funksjonshemmede til og fra skolefritidsordningen, er det mange i denne salen som har vært opptatt av det. Det gjør det mulig for funksjonshemmede barn å delta i SFO på en annen måte enn før. Det er veldig bra, det er alle enige om.

Jeg er også veldig godt fornøyd med at vi er enige om at vi nå endrer begrepene for ikke å fullføre det løpet som er i videregående opplæring, til at alle får grunnkompetanse.

Så deler jeg noen av de bekymringene som Trine Skei Grande snakket om når det gjelder politiattest. En politiattest er et virkemiddel, men det kan ikke være en sovepute med tanke på at voksne må observere og være til stede i forhold til den typen problemstilling. Mange av de overgrepene som skjer, skjer av folk som tidligere ikke har vært tatt for noe som helst.

Så over til leksehjelp. La meg da starte med å si én ting, og det er at foreldrenes engasjement for barns skolegang er veldig viktig. Mange foreldre føler at de kommer litt til kort når det gjelder å hjelpe ungene sine med lekser, særlig litt oppover i skoleløpet. Det er likevel slik at foreldrenes interesse for skolearbeid, legge til rette, passe på at det er arbeidsro, mulighet til å gjøre lekser, har stor betydning for barnas interesse for skolen og prestasjoner i skolen. Alle foreldre, uansett hva slags bakgrunn de har, har mye å bringe når det gjelder elevenes interesse for skolen. Det er heller ikke slik at et tilbud om leksetid tilknyttet skolen fratar foreldrene et ansvar for å følge med barna sine på skolen, og det er også slik at selv om barna har gjort en del av leksene sine i tilknytning til skoledagen, skal foreldrene interessere seg for dem – bare slik at det er et utgangspunkt.

Det er stor diskusjon om hva som er gode lekser. Alle trenger å øve på stoff som man har gjennomgått i undervisningen. Vi har hatt et seminar når det gjelder lekser, i Kunnskapsdepartementet som vi kaller for God praksis. Der har vi kommet fram til noen felles råd som er gode anbefalinger, f.eks. at leksene er overkommelige, det dreier seg om å øve seg på ting som er gjennomgått i undervisningen, at man får tilbakemelding på lekser – mange elever sier at de ikke får tilbakemelding og dermed mister inspirasjonen – osv. Dette finnes på Kunnskapsdepartementets hjemmesider.

Så til den løsningen som er valgt. Hva er utgangspunktet for barn på 1.–4. trinn? Det er ofte at de først er på skolen, så er de på SFO, og så skal de hjem og kaste i seg middag og ut på en eller annen fritidsaktivitet. Selv for 8-åringer kan hverdagen være slik at klokken blir åtte om kvelden før man tar opp skolebøkene. Det er mange foreldre som sier at det er en veldig slitsom hverdag. Derfor har vi ønsket at det skal være mulighet for leksetid i tilknytning til skoledagen, slik at man kunne bruke noen av de timene man ellers kanskje var på SFO, til å arbeide med leksene, slik at man har større mulighet til litt mer ro rundt middagen og får familietiden til å gå i hop – ikke slik

at foreldrene ikke skal interessere seg, f.eks. er det veldig viktig å lese sammen med de yngste barn. Det kommer selvsagt i tillegg.

Når vi ønsker å gi det tilbudet som et frivillig tilbud, vil jeg gjerne si at det er veldig viktig hvordan kommunene tilrettelegger dette tilbudet. Man kan fort tilrettelegge det på en slik måte at de elevene som fra før synes det er morsomt å gjøre skolearbeid, benytter denne leksetiden, mens de som i utgangspunktet synes at det er et slit, finner på noe annet. Derfor er det veldig viktig at kommunene tilrettelegger det, slik at det er et tilbud til alle barn. Det er også slik at hvis man får på følelsen at dette er bare noe som er et tilbud til dem som såkalt trenger det, blir det heller ikke et godt tilbud.

Når vi ønsker å gå denne balansegangen gjennom å lovfeste plikten til å tilby leksehjelp, men å åpne for mange lokale variasjoner i hvordan dette skal utformes, er det nettopp fordi virkeligheten rundt omkring er forskjellig. Derfor er vi avhengige av at man bruker hodet og lokalt tenker igjennom hvordan man kan møte de behovene man har hos barn på sin skole og i sin kommune.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [10:45:26]: La meg begynne med å gratulere statsråden med å ha fremmet mye god fremskrittpartipolitikk i dag. Det setter vi alltid pris på. Det gjelder både lærernes rett til å bortvise elever og krav om politiattest.

Men det er leksehjelp spørsmålet vil handle om. Jeg er glad for at statsråden understreker kraftig at det skal gjelde for både sterke og umotiverte elever. Men det er lite erfaring med dette i mange kommuner. Noen har holdt på med dette i ganske kort tid, og det er lite forskning. Likevel konkluderer statsråden med at det er bra. Det gjør flere av oss. Men statsråden konkluderer også med at det er det beste tiltaket for skolen i dag. Det er det beste formålet å bruke masse midler på, og det er også et brudd på Kunnskapsløftet i forhold til å la kommunene og skolene ha større autonomi enn tidligere.

Da lurer jeg rett og slett på: Hva er det statsråden vet som ikke særlig mange andre, verken høringsinstansene eller vi i opposisjonen vet? Hva er det statsråden vet og har kunnskap om, som vi ikke har fått med oss eller blitt orientert om?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:46:33]: Jeg vil jo i utgangspunktet mene at Tord Lien får med seg det meste som skjer – i hvert fall veldig mye av det som er den sentrale skoledebatten.

For eksempel i diskusjonen om lekser vet vi at noen ting er sentrale: at elever øver på stoff som er introdusert av læreren, og at man har overkommelige oppgaver som man får tilbakemelding på om man har gjort. For dette trinnet er det også viktig at ikke perspektivet er så langt, at man altså får lekser fra dag til dag, som man går igjennom. Det er viktig.

Så vet vi at veldig mange foreldre og barn har sagt at hvis de kunne få gjøre en del av dette i tilknytning til skole-

tiden, ville det bety mindre mas, stress og strev etter at de har kommet hjem. På den måten som kommunene nå blir pålagt å gi et tilbud, vet jeg at mange foreldre og barn kan organisere hverdagen sin på en mye bedre måte, og jobbe og øve seg på ting de har gått gjennom i undervisningen på en mer konstruktiv måte enn før.

Elisabeth Aspaker (H) [10:47:49]: Leksehjelp til elever er motivert av ønsket om å tilby elever som trenger det, ekstra oppfølging.

Ifølge Dysleksiforbundet er støtteordninger for kjøp av personlig pc til dyslektiske barn en forutsetning for at de skal få best mulig utbytte av opplæringen. Det er derfor med stor undring vi ser at hele tilskuddet er borte, og at elever som trenger egen pc, nå må betale hele greia selv.

Rektor Eva Bratli ved Follo barne- og ungdomsskole reagerte spontant da hun hørte om regjeringens kutt:

«Et slikt vedtak vil ramme de svakeste elevene i skolesamfunnet vårt!»

Statsråden ble konfrontert med saken på TV 2 i går, og da hadde hun ingen kommentar. Men nå som statsråden har fått sove på saken, mener statsråden at kuttet i pc-støtten har en god sosial profil? Ser ikke kunnskapsministeren inkonsekvensen når regjeringen på den ene siden vil lovfeste leksehjelp for elever som trenger det, men i neste åndedrag fratruer dyslektiske elever deres kanskje viktigste hjelpemiddel for å få best mulig utbytte av opplæringen?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:48:54]: Som representanten Aspaker antakelig fikk med seg, var ikke dette min eneste kommentar. Barn som har dysleksi, har krav på tilrettelagt undervisning. De har også krav på de hjelpemidlene de trenger for å få utbytte av undervisningen. Så det er ikke sånn at selv om denne støtteordningen avvikes – det er et tema i forbindelse med revidert – så vil dyslektiske barn ikke få tilbud om hjelpemidler. De som har enkeltvedtak om dette, har krav på å få et godt tilbud også når det nettopp gjelder PC-er f.eks. Det som da blir utfordringen, er hvem som stiller opp med den typen støtte. Skal det være en generell støtteordning? Hvem skal betale? Da er det kommunene i tilfellet som har ansvaret for at de har de virkemidlene de trenger for å få tilrettelagt undervisningen.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:49:58]: Som jeg sa i mitt innlegg: Da denne saken ble presentert, kom den ut som én time gratis SFO. Det skapte en forventning hos foreldrene, og de ble veldig irriterte på kommunen som ikke stilte opp. Jeg håper at kunnskapsministeren tar det ansvaret og den kjeften selv for at det er noe annet man har tilbudt. Men det er mange ting i denne ordningen som gjør at frivilligheten blir tonet ned, og det gjelder spesielt i mitt fylke, der det er noen små kommuner som er helt avhengig av skyss – og lang skyss – for barn for å få til skoletilbudet.

Man har jo ikke råd til enkeltvis skyss, så spørsmålet blir: Skal man la den gå etter skolen? Skal man la det gå etter leksetiden, eller skal man la den gå både etter skolen, leksetiden og SFO? Jeg tror statsråden skjønner at dette vil gjøre det frivillige tilbudet til en utopi mange steder, for

man har ikke råd til å lage skyss som gjør at man enten kan bruke leksehjelptilbudet, eller at man kan bruke SFO.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:51:01]: Dette er en problemstilling som jeg vil følge med på, men jeg tror at det kommer til å løse seg ganske fleksibelt de aller fleste steder.

Det tilskuddet som kommunene nå får, er på over 400 mill. kr på årsbasis. Det tilbudet de skal gi, er et frivillig tilbud. Vi vet at ikke alle barn kommer til å benytte seg av det tilbudet, og det gir slakk. Tilskuddet er som om 100 pst. av barna skulle benytte seg av det.

Så vet vi at de som benytter seg av det frivillige leksehjelptilbudet, ikke deltar i SFO, selv om det ofte er lagt sammen med SFO, og det gir også kommunene litt slakk, som jeg håper at de bruker til å redusere betalingen for SFO, men som også gir mulighet.

Jeg tror at dette i de aller fleste tilfeller kommer til å løse seg, men det er en problemstilling som jeg følger med på, fordi Norge er ganske mangfoldig, og problemstillingene kan være litt forskjellige rundt omkring i kommunene.

Trine Skei Grande (V) [10:52:13]: Venstre-folk lokalt har mange steder kjempet for å få til leksehjelpordninga. Men når de får beskjed om at dette skal være et statlig pålegg, som skal organiseres på bare én måte, steiler det logisk i en liberaler. Så de har i kommunestyre rundt omkring fremmet forslag om at dette er penger man burde fått disponere lokalt, funnet gode løsninger og kanskje nådd spesielt de elevene man faktisk ønsket å nå.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Hvorfor tror du at SV har støttet disse forslagene?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:52:50]: Jeg tror det er en generell påstand. Det som jeg har opplevd som en motforestilling, eller som spørsmål rundt tilbudet om leksehjelp i denne formen, er hvorfor vi ikke har gitt dette tilbudet til de litt større barna. Det er mange som har sagt at de som går i 5.–7. klasse, eller kanskje ungdomsskolen, har større behov for leksehjelp i tilknytning til skoledagen enn de på 1.–4. trinn.

Det er flere grunner til at vi nå har konsentrert oss om dem i 1.–4. klasse. Det ene er at veldig mange av dem er i SFO fra før, og veldig mange av dem har hatt et ønske om å kunne gjøre noe av leksene i den tiden de ellers er i SFO, fordi det frigjør tid etter at de er kommet hjem. Derfor er dette som et alternativ for SFO i veldig mange kommuner.

Det andre er at vi vet at tidlig innsats er veldig avgjørende, og gode arbeidsvaner rundt nettopp den repetisjonen, eller de øvingene, som leksene betyr, er en viktig investering for hvordan man tilegner seg kunnskap senere.

Hvis vi klarer å få organisert dette tilbudet sånn at det blir et bredt tilbud som flest mulig barn benytter seg av, er det en god investering for senere skolegang.

Tord Lien (FrP) [10:54:04]: Vi prøver igjen. Jeg setter pris på at statsråden mener at jeg får med meg det meste.

Det tror jeg egentlig statsråden også gjør. Derfor tar jeg det kanskje som et tegn på uvilje at hun svarte på et annet spørsmål enn det jeg stilte.

Jeg spurte ikke om statsråden tror at leksehjelp er bra. Det tror mange av oss. Jeg spurte om hva det er statsråden vet som gjør at statsråden har konkludert med at det er det beste tiltaket. Vi har 400 mill. kr å bruke på en bedre skole, ifølge statsråden og regjeringen. Da kan leksehjelp være én ting. Kunnskapsløftet la stor vekt på at kommunene skulle få bestemme mer selv, ikke mindre. Men statsråden og flertallet i dag konkluderer altså med at de 400 mill. kr man tydeligvis har funnet til dette formålet, skal gå til ett tiltak og til én gruppe, i alderen seks–ni år. Hva er det som gjør at man konkluderer med at alle andre ting man kunne gjort i skolen, blir lagt til side, og at dette nå skal lovfestes?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:55:14]: «Alle andre ting» blir ikke lagt til side. Vi har mange ambisjoner på mange områder for både å bedre kvaliteten og kompetansen, styrke lærerne, rektorutdanning, osv. Men bakgrunnen for at dette tilbudet opprettes, er de tingene som jeg har vært inne på nå flere ganger:

Vi vet at tidlig innsats er viktig.

Vi vet at gode arbeidsvaner knyttet til øving i stoff man har gått igjennom i skoletiden, er en viktig investering for senere.

Vi vet at mange barn er i SFO allerede, og at mange familier har sagt: Kan de ikke bruke noe av den tida til å gjøre de leksene eller deler av de leksene som de ellers sliter med å få tid til på kveldstid?

Dette kommer til å være et kjærkomment og viktig tilbud for veldig mange familier. Mitt mål er at vi skal klare å finne formen på det rundt omkring i kommunene som gjør at de aller fleste barn benytter seg av det. Da har vi gjort en god investering for læring framover.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Espen Granberg Johnsen (A) [10:56:40]: Mykje er sagt om dei gode endringane som regjeringa har lagt fram. Lat meg derfor få komme med eit par kommentarar om den delen av saka som handlar om rett til skyss for funksjonshemma til og frå SFO.

Regjeringa la fram St.meld. nr. 25 for 2005–2006 Mestring, muligheter og mening i første stortingsperiode, og i behandlinga av den meldinga var Arbeidarpartiet, og for så vidt heile helse- og omsorgskomiteen, opptekne av behovet for å finne løysingar for korleis eit tilfredsstillande SFO-tilbod for ungar med funksjonshemmingar kan sikrast i heile utdanningsløpet. Det har regjeringa no følgd opp, og for meg er det særleg to poeng som er viktige, for det fyrste at SFO er eit godt og viktig tilbod til mange, mange ungar over heile landet. Med den endringa som ein no gjer, blir dette endå meir tilgjengeleg for endå fleire ved at ungar med funksjonshemmingar får rett til skyss til og frå SFO. Det er klart at mangel på skyss for ein del har

vore til hinder for å kunne delta i SFO-tilbudet. Det blir det no ordna opp i, til nytte og glede for mange. Forslaget er derfor godt reint utdanningspolitisk, ved at fleire ungar kan delta i SFO. Det er viktig at alle ungar i størst mogleg grad deltek i den same skulekvardagen, SFO inkludert.

Men det er òg eit anna rettferdsaspekt ved at det blir eit tilbod som blir reelt tilgjengeleg for alle på like vilkår. Det var viktig for helse- og omsorgskomiteen i førre periode, og det er bra at regjeringa har følgd det opp, slik ein har gjort gjennom denne lovendringa. Mest mogleg universell utforming, mest mogleg likeverdige tilbod til alle er vi sterke tilhengjarar av, og dette er eit nytt bidrag til det.

Det andre poenget er at dette er til nytte og glede ikkje berre for ungene, men òg for foreldre som kan ha det stridt med å få kvardagen til å gå i hop. Regjeringa har i oppfølginga av behandlinga av St.meld. nr. 25 fått utarbeidd ein rapport med namnet «Kartlegging av fritidstilbudet til barn og unge med nedsatt funksjonsevne». Den rapporten peiker bl.a. på at gratis skyss til og frå skulefritidsordninga vil føre til at fleire ungar kan ta del i SFO-tilbudet, og at foreldre i større grad får moglegheit til å vere i fulltidsjobb. Det at ein kan vere trygg på at ungene har det bra, er i aktivitet og utviklar seg i SFO, gjer arbeidskvardagen betre. Det er trygt og godt for foreldra, og det blir lettare å kunne gjennomføre ein normalarbeidsdag for desse foreldra, vere i fulltidsjobb.

Fleire kommunar praktiserer dette allereie i dag, der alle ungene får skyss til og frå SFO. No blir det lovfesta, og dei andre vil følge etter. Derfor er det grunn til å vere fornøgd med at regjeringa har følgd opp denne delen som den førre helse- og omsorgskomiteen var oppteken av. Det er bra for ungene, det er bra for foreldra, og det er bra for skulen.

Svein Harberg (H) [10:59:51]: Det er godt vi igjen har en sak i Stortinget der det er et klart ønske om å hjelpe barna våre til en bedre framtid som er intensjonen. Det setter jeg pris på. Saken i dag handler om mange enkelting, relativt små, kanskje litt tekniske, men de er ikke mindre verdifulle og viktige av den grunn. De hjelper mange barn i deres hverdag.

Også mitt innlegg vil gå på den delen av saken som har fått mest oppmerksomhet, nemlig leksehjelp. Debatten gjelder ikke om vi skal ha leksehjelp, men hvordan den skal innrettes. Hovedårsaken til debatten er nok lovpåleggelsen. Det virker som om det er et sterkt behov for regjeringen å vise til noe konkret de har gjort, og da er jo lovpålagte ting lett å dokumentere. Men fungerer det? Styrker det elevene, eller flytter vi ressurser som en kunne brukt langt mer målrettet og sosialt utjevne på andre tiltak i skolen?

I den ressurskamp skolen står i i de fleste kommuner, har ressurspørsmålene etter min mening fått en slett behandling. For det første gjelder det spørsmålet om skole-skyss, som er tatt opp i mange av høringene. Likevel leser vi i proposisjonen at dette ikke er noe problem, for det utløser ingen skyssplikt. Nei, det er formelt riktig. Men barna som har behov for skoleskyss, må jo komme seg

hjem, ellers er det ikke et reelt tilbud til dem. For å kunne tenke at dette ikke utløser en problemstilling som koster penger, må en enten være ufattelig navlebeskuende med hensyn til egne forslag, eller superurban, med null forståelse for hverdagen i de fleste deler av landet. Dette er en problemstilling.

Argumentet om at dette skal hver kommune løse hvordan og når de vil, holdes sterkt fram. Likevel, når det i et svakt øyeblikk innrømmes at skyss likevel kan bli en kostnad, pekes det på at gjennom å benytte leksehjelp vil SFO spare penger, som kan brukes til skyss. Ja vel, er det de elevene som er på SFO, som skal ha leksehjelpen? Skal det skje samtidig med SFO? Og hva sparer SFO på at noen av barna får leksehjelp deler av tiden? Jeg kan ikke se at det frigjøres en øre her.

Og til sist: Leksehjelpen skal etter regjeringens proposisjon ikke gjennomføres av de best kvalifiserte, nemlig pedagogene. Jo, skolene kan gjøre det. Jeg har snakket med noen rektorer. De svarer alle sammen at dette er et spennende tiltak, dette skal vi gjennomføre, vi setter inn pedagoger. Hvordan løser dere det? Vi må ta ressurser fra den øvrige undervisningen.

Høyre vil heller sette ressursene inn i skoletimene. Istedenfor å ta disse ressursene ut av skoletiden og over til fritiden vil vi sette dem inn på kvalitet i undervisningen, slik at alle elevene får god hjelp.

Bente Thorsen (FrP) [11:03:14]: Fremskrittspartiet er for frivillig leksehjelp. På lik linje med i Fremskrittspartiet er innføring av lovfestet rett til leksehjelp heller ikke godt mottatt ute i kommunene. Blant annet har de rød-grønne partiene i Trondheim støttet en merknad om å gå i dialog med staten for å fjerne øremerkingen av leksehjelpmidlene, slik at kommunene kan få mulighet til å prioritere de tiltakene de selv mener er viktigst for å nå målene om tilpasset opplæring og tidlig innsats.

Denne saken handler også om krav til politiattest. Fremskrittspartiet er glad for at komiteen støtter lovfesting av krav om politiattest for ansatte i musikk- og kulturskolen. I en merknad fra komiteen heter det:

«Det er vanskelig å se begrunnelsen for at kravet om politiattest som i dag gjelder for lærere, ikke skal gjelde i musikk- og kulturskolen. Komiteen støtter også den endringen som gjelder lovfesting av krav om politiattest for ansettelse i skolefritidsordningen.»

Jeg leser opp hele merknaden – der vi er enige – fordi jeg er voldsomt glad for at stortingsflertallet har endret syn på krav om politiattest for dem som arbeider med barn og unge. Fremskrittspartiet fremmet i Dokument nr. 8:138 for 2007–2008 forslag om «krav om politiattest for alle som i sitt virke arbeider med mindreårige». Dette fikk ikke gehør og ble nedstemt. Derfor er jeg voldsomt glad for at det er bred enighet om dette nå, ikke fordi vi tror at dette alene setter en stopper for misbruk av barn, men det er med på å sette i fokus at slikt ikke tolereres. Og det er viktig.

Fremskrittspartiet ser fram til at en sak om vandelsattest for trossamfunnene skal behandles i Stortinget. I en pressemelding den 16. april 2010 sier kulturminister Huitfeldt:

«Vi ønsker også å innføre krav om vandelsattest for ansatte og frivillige i tros- og livssynssamfunn som jobber med barn og unge.»

Fremskrittspartiet har også i mange år tatt til orde for hvor viktig det er med ro og orden i skolen, både for læringsmiljøet og for at vi skal lære å ta hensyn til hverandre, for slik å bli gagns menneske. Vi er derfor glad for at det kommer fram klarere regler for utvisning og bortvisning, nettopp i den hensikt å holde ro og orden.

Jeg vil også si at det er svært uheldig at regjeringspartiene lovfester retten til leksehjelp og ikke viser kommunene tillit ved å gi dem mulighet til å bruke disse midlene på en måte som de mener er best mulig egnet. De gir kunnskap til våre barn.

Aksel Hagen (SV) [11:06:35]: I årtier har norsk skole hatt egenaktivitet, dels i skoletida, dels etter skoletida eller utenfor skoletida, da stort sett hjemme. Og har vi hatt det hjemme, har vi kalt det lekser. At denne velutprøvde pedagogiske metoden nå skal gis – på noe annen måte, antakeligvis – på de fleste skoler, kan neppe være en dramatisk hendelse i Skole-Norge. Vi har jo alle lagt merke til – og mange har vært inne på det – at det foregår mye leksehjelp rundt omkring i Skole-Norge som er utviklet nedentru og litt uavhengig av de debatter vi har nasjonalt, rett og slett fordi det er oppstått et behov for og et ønske der ute om at leksehjelp skal foregå. Så jeg skjønner ikke helt dette poenget med at vi nå liksom setter i gang med en aktivitet som vi ikke vet noe om. Jo, vi vet veldig mye om lekser – vi vet ikke nok, og vi skal diskutere videre hvordan det kan bli bedre lekser. Men for all del, dette er ikke noe dramatisk nytt.

Så litt om dette med frivillighet og tvang: Hvis vi ser på denne situasjonen om ett år, tror jeg vi vil bli overrasket – nei, forresten, opposisjonen vil bli overrasket – over hvor ulikt Kommune-Norge, barneskole, SFO, osv. har satt denne reformen ut i livet, inkludert hvordan det er blitt organisert med skyss. Det er en situasjon der ute der barneskole og SFO, gjerne kulturskolen mange steder, har blitt organisert på ulike måter. Da skulle det bare mangle at ikke også den enkelte kommune får mulighet til – og det får de nå – å plassere inn dette nye elementet på en fleksibel måte. Her vil vi få ulike løsninger. Takk og pris for at vi vedtar noe i dag som nettopp gir muligheter for ulike løsninger der ute i Kommune-Norge.

Litt om foreldremedvirkning: Jeg synes opposisjonen skal være litt forsiktig med å si at hvis man ikke har hjemmelekser, har liksom foreldrene abdisert. Dette er litt av noen signaler å sende til de skolene som allerede så å si ikke har hjemmelekser. Vil vi si til disse skolene at her gjør dere egentlig noe som er sterkt kritikkverdige? Det er litt av et signal å sende til de foreldrene som har barna på de skolene som ikke har lagt inn mye hjemmelekser. Mener vi at de opptrer nærmest som noen sånne B-foreldre, som ikke spiller foreldrerollen sin? Hvis vi ser på den store forskjellen mellom skoler på ulike mengde foreldreaktivitet, er det ikke elementet lekser – omfanget av hjemmelekser – som utgjør den store forskjellen. Det er annen type foreldreaktivitet som skiller. For foreldreaktivitet er viktig.

Tone Liljeroth (FrP) [11:10:00]: Jeg har lyst til å ta opp en problemstilling som så langt ikke har vært tatt særlig opp, nemlig kommunenes økonomiske rammer for å gjennomføre en leksehjelpordning på en god måte.

Da regjeringen la fram statsbudsjettet for 2010, ble det lagt inn midler til innføring av gratis leksehjelp, i tillegg til midler til et økt antall undervisningstimer, og det høres vel og bra ut. Utfordringen er at regjeringen ikke synes å se de økonomiske utfordringene kommunene står overfor.

Kommunenes økonomiske resultater de siste årene har vært svake, og det rapporteres stadig om store utfordringer for en rekke kommuner for å dekke helt grunnleggende velferdstilbud. Når regjeringen pålegger kommunene oppgaver, er det svært viktig at det følges opp med midler for gjennomføring. Regjeringen sier stadig at dette gjøres, men opplevelsen av dette er nok dessverre en ganske annen i Kommune-Norge.

Kommunenes økonomiske situasjon setter lokalpolitikeren i en svært vanskelig situasjon. Ofte blir man tvunget til å sitte med prioriteringer mellom grunnleggende velferdstjenester. Skal vi gi barna en god skole, de eldre et godt hjemmehjelpstilbud eller drifte sykehjem?

I min hjemkommune, hvor Arbeiderpartiet har styrt sammenhengende i over 100 år og fortsatt sitter i posisjon med bl.a. SV, er leksehjelp vedtatt lagt til SFO med deres ansatte, men finansiert av skolens driftsbudsjetter. Årsaken er stram økonomi. Leksehjelpen i min hjemkommune skal dermed finansieres av midler som skulle vært brukt til å betale flere lærere og undervisningstimer i skolen. En annen kommune i Akershus har valgt å benytte midler avsatt til lærernes etter- og videreutdanning for å finansiere leksehjelp.

Jeg tror dessverre ikke dette er unike eksempler i Kommune-Norge. Kommunenes inntekter står ikke i forhold til de oppgaver kommunene er forventet å løse. Jeg håper at regjeringen tar dette på alvor, og sikrer kommunene betydelige midler framover, slik at leksehjelpen ikke går på bekostning av andre grunnleggende velferdstjenester i kommunen.

Tord Lien (FrP) [11:12:19]: Helt kort om begrepsbruken – for det første dette med bortvise og utvise: Nå er det jo lovfesting av retten til å utvise i to timer. Men i merknaden og i meldingen bruker men også ofte begrepet «bortvise». Det er viktig å ha fokus på at det egentlig er snakk om to forskjellige ting – at utvisning foretatt av rektor er en straff, mens bortvisning handler om å korrigere en situasjon som oppstår i klasserommet i en gitt situasjon. Det samme har komiteen understreket når det gjelder informasjonsbehov om de endringene man gjør, fra lavere kompetanse til grunnkompetanse. Jeg forutsetter at statsråden følger opp dette i det videre arbeidet med denne saken.

Så til leksehjelp. Vi har diskutert om vi er uenige om vi er enige eller uenige om hovedlinjene i norsk utdanningspolitikk. Vi er også uenige om det er bra eller dårlig at vi er enten enige eller uenige om hovedlinjene i norsk skolepolitikk.

Jeg er en av dem som mener at det er bra at vi er enige

om mye og stadig mer, og håper at det fortsetter. Det mener jeg fordi internasjonale undersøkelser tyder på at de land som holder seg unna ideologisk fyllekjøring fra grøft til grøft og bautabygging over skiftende kunnskapsministre, er de kunnskapsnasjonene som lykkes best. Derfor er det bra at vi blir enige om stadig mer. Derfor er det ikke bra at man nå i dag lovfester retten til leksehjelp, som er et brudd med styringsprinsippene i Kunnskapsløftet.

Jeg må innrømme at representantene fra både SV og Senterpartiet har et åpnere forhold til lekser – hjemmelikser – enn jeg opplever at representanten Ljunggren har, som nærmest latterliggjør foreldrenes ønske om å bidra i skolehverdagen til sine håpefulle. Da er jeg glad for at statsråden faktisk viser en mer pragmatisk tilnærming til disse forholdene – det er gode nyheter. Likevel føler jeg at man med dagens vedtak om å tvinge alle kommuner til å gjennomføre nærmest samme type leksehjelp kanskje ikke bygger en diger bauta over seg selv som skolestatsråd, men man setter i hvert fall opp en liten ideologisk byste, og det hadde jeg håpet vi kunne unngått. Jeg håper vi nå framover forholder oss til hovedprinsippene i Kunnskapsløftet, og lar kommunene og de enkelte skolene, de enkelte rektorene og den enkelte lærer påvirke hverdagen sin mer. Vi vinner ikke kampen om Norge som kunnskapsnasjon fra denne sal. Den vinner vi kun hvis vi klarer å mobilisere foreldre, skolepolitikere, rektorer og lærere rundt omkring i hele Norges land.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at pedagogisk fyllekjøring ikke er et parlamentarisk uttrykk.

Tord Lien (FrP) [11:15:31]: «Ideologisk fyllekjøring», sa jeg.

Presidenten: «Ideologisk fyllekjøring» er heller ikke et parlamentarisk uttrykk!

Elisabeth Aspaker (H) [11:15:46]: Det var representanten Aksel Hagen som fikk meg til å ta ordet. Når han beskriver arbeidet i utdanningskomiteen som «rituell» uenighet, finner jeg faktisk grunn til å understreke at det er faktisk *reell* uenighet mellom opposisjonen og regjeringen. Slik er det også i deler av denne saken.

Jeg trodde at de fleste partiene på Stortinget var enige om at vi skulle drive en forskningsbasert utdanningspolitikk. Men denne saken er et eksempel på det stikk motsatte. Her har man synset seg fram til at man tror det kan være rett å sette inn tiltak de første skoleårene. Da lovfester man for sikkerhets skyld først, og så skal man få vite etterpå om man traff blink med et slikt tiltak. Det er faktisk snakk om å bruke 400 mill. kr, som kunne vært vekslet inn i antakelig to skoletimer, og alle elevene kunne fått nytte godt av den tidlige innsatsen som statsråden her delvis begrunner denne lovfestingen av frivillig leksehjelp med. Hvordan vet statsråden at det er de elevene som trenger denne frivillige leksehjelpen, som kommer til å møte opp på den frivillige leksehjelpen? Jeg synes det er ganske besynderlig at statsråden bruker en slik argumentasjon i stedet for at man alternativt kunne ha brukt de pengene i den

ordinære skoletiden for å være sikker på at man nådde de elevene som trenger denne tidlige innsatsen.

Så synes jeg at regjeringen motsier seg selv i denne saken. Hvis det er slik at foreldrene kommer til kort, at foreldrenes kompetanse er for lav til å kunne hjelpe ungene sine, hva er det som da tilsier at ufaglærte leksehjelpere skal være svaret på hjelpebehovet og den bistanden som elevene trenger med leksene sine? Fra Høyres side er det viktig å understreke at når det skal settes inn så store offentlige midler, er det faktisk ikke likegyldig hva 400 mill. kr av skattebetalernes penger skal brukes til.

Så konstaterer jeg at det er full splittelse i regjeringspartiene og innad i SV når det gjelder lekser. Aksel Hagen forsvarer nå en skole uten lekser, og han er da etter det jeg har observert og hører, på kollisjonskurs både med sin egen statsråd og med rød-grønne medrepresentanter. Han er også på full kollisjonskurs med Foreldreutvalget for grunnskolen, som man virkelig bør lytte til i en sak som denne, som er klinkende klar på at leksene har en plass, og at det er viktig i kommunikasjonen og samarbeidet med skolen at foreldrene kan gi sitt bidrag gjennom at man kan følge opp barna gjennom lekse samarbeid.

Norske elever trenger å lære mer, ikke mindre. Norske elever må belage seg på å arbeide mer, ikke mindre. Høyre er derfor tilfreds med at Aksel Hagen er nokså alene, ser det ut til, om å ønske seg tilbake til lekeskolen.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:19:01]: Det var Aksel Hagens innlegg som gjorde at jeg også tok ordet, og det er for å oppklare en misforståelse. Han sa at opposisjonen mener at foreldrene har «abdisert» i forhold til å være til stede i barns skolehverdag. Det vil jeg bare understreke at ikke kom fra representanten fra Kristelig Folkeparti. Tvert om mener jeg at foreldre virkelig ønsker å delta i elevenes skolehverdag og delta på en positiv måte, men det er ikke alltid det blir godt tilrettelagt.

Når det gjelder lekser som et forbindelsesledd til skolen, er det riktig som representanten Aspaker her sier, at Foreldreutvalget for grunnskolen er veldig tydelig på at det er en av de få forbindelseslinjene foreldre har til å kunne komme inn i en god samtale om skolen. Prøv å ha en samtale med en fjerdeklassing om hvordan skolehverdagen har vært. Den vil være omtrent slik: Hvordan hadde du det på skolen i dag? Fint. Hva gjorde du på skolen? Mye. Da kommer du ikke veldig mye lenger. Når skolehverdagen er så forskjellig fra da vi gikk på skolen, er det vanskelig å få til en god samtale om hvordan man skal være med som foreldre og bygge positivt opp under det som skjer i skolehverdagen.

I barnehagen, siden representanten Hagen var opptatt av å trekke det perspektivet inn, løses dette veldig lett ved at man har en tavle ved inngangen, slik at man kan se hva barna har gjort. Dette skaper mye forståelse når barnehagebarn prøver å fortelle hva de egentlig har gjort. Det er ikke lett å få til disse samtalerne, men der løses det på en god måte. Jeg tror at det å bruke leksene som forbindelsesleddet mot foreldre, er kjempeviktig.

Så har jeg også lyst til å si at jeg synes det er bra det statsråd Kristin Halvorsen innledet med å si om foreldre-

nes rolle i barns skolehverdag og hvor viktig den er. Jeg savner nok å se det igjen i konkret handling. Det er én ting man virkelig kunne gjort, og det var å gå inn og se på en mye kraftigere finansiering av Foreldreutvalget i grunnskolen. De har fått et utvidet mandat, men sett i forhold til hvor mye man legger inn av økonomi hos dem og hva det egentlig forventes at de skal utrette for oss, får vi mye igjen for pengene.

En annen ting jeg mener statsråden kunne ha sett på, er det som vi har ønsket å få til, nemlig at man får noen øremerkede stillinger til folk som har kompetanse på hjem-skole-koordinasjon ute. Det er det noen rektorer som har ønsket i stedet for å måtte ta det av de pedagogiske ressursene de har i skolen i dag.

Dette er to konkrete ting hvor statsråden virkelig kan gå inn og få til handling ut av den setningen hun hadde i sitt innlegg, nemlig at foreldre er ekstremt viktige i barns skolehverdag.

Marianne Aasen (A) [11:22:15] (komiteens leder): Denne debatten blir kanskje – hva skal jeg si – en bredere og bedre skoledebatt enn vi kanskje forutså på forhånd, siden det ikke er store lovendringer det egentlig er snakk om.

Jeg tar ordet på bakgrunn av at flere har tatt opp dette med at det har foregått en avideologisering av norsk skoledebatt, noe jeg tok til orde for på en Tekna-konferanse i går, og som det har blitt referert til av flere av dagens talere.

Jeg forventer ingen tverrpolitisk enighet om dette, rett og slett fordi vi lever litt av å være uenig, og det er klart at sånne saker som i dag, viser at det er uenighet. Men jeg konstaterer at Fremskrittspartiets talsperson, Tord Lien, deler noen av mine oppfatninger.

Jeg har lyst til å underbygge det på følgende måte: Jeg opplever at alle i salen, fra SV til Fremskrittspartiet, er opptatt av at skolen skal ha hovedfokus på kunnskap. Det er vi tverrpolitisk enige om. I tillegg er det et stort engasjement i alle partier for å bekjempe mobbing og for trivsel. Det å diskutere om man er for eller imot lekeskolen eller koseskolen, mener jeg er en litt gammeldags politikk, for vi vil at alle elever skal trives, for trives de ikke, kan de ikke tilegne seg lærdom. Dessuten vil jeg også hevde at den debatten og de merknadene som kom i forbindelse med Reform 97, og det som flere partier den gangen tok til orde for, at de ikke skulle ødelegge barndommen til barna ved å innføre læringskrav i 1. klasse, ikke ville skjedd i dag. Jeg mener – og det tror jeg de fleste i denne sal mener – at barn fra de blir født, starter med å lære av omgivelsene sine. Det er det første som skjer. De første dagene og ukene starter et nyfødt barn med å lære hvordan verden er rundt seg, og så utvikles det selvfølgelig opp igjennom. Foreldre har hovedansvaret. Så kommer barnehagen, som vi også nå legger mer pedagogikk inn i. Jeg mener det er riktig. Det vil forberede barna til å begynne på en skole hvor det selvfølgelig er slik – som Siv Jensen viste til i går også, og kjenner eksempler på, og som vi alle kjenner eksempler på – at en førsteklasing har lyst til å lære fra dag én.

Den debatten som var den gangen, i 1997, kan være interessant lesning. Mange argumenterte sterkt med at vi tok fra barna barndommen hvis vi la inn læring i skolen. Jeg ser ikke for meg at noen vil hevde det i dag, for vi må kombinere det å lære med å utfordre nysgjerrigheten til barn, samtidig som det selvfølgelig skal være på 6-åringens premisser, 10-åringens premisser og 15-åringens premisser, som vi må jobbe for.

Så er det mange ting det er uenighet om. Men Kunnskapsløftet er det bred enighet om, som også er et eksempel. Og vi har fått et privatskoleforlik, som jeg tror veldig mange kan leve med, og som gjør at norsk skolepolitikk hovedsakelig handler om at den offentlige skolen skal være god, der skal vi gjøre det best mulig for alle elever, og i tillegg skal vi ha private skoler ved siden av de offentlige som skal være pedagogiske og religiøse alternativer.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:25:26]: Jeg må si jeg undrer meg over en del av temperaturen i denne debatten. For meg dreier diskusjonen i dag seg om at vi skal tilby leksehjelp i den tiden som veldig mange barn går på SFO, sånn at det skal være mulig å sitte og trene og øve på ting som læreren har gått igjennom i timen, med hjelp fra en assistent, tilrettelagt pedagogisk, og dermed frigjøre litt mer tid for foreldre og barn sammen på ettermiddagen. Det synes jeg høres fornuftig ut. Det synes fryktelig mange av de elevene og foreldrene jeg har snakket med, høres fornuftig ut. Det gjør det enklere å få hverdagen til å gå i hop, og det gir større mulighet til å konsentrere seg om en del av det skolearbeidet som det kan være vanskelig å få en 8-åring til å konsentrere seg om kanskje kl. 20 om kvelden etter at fotballtreningen er over.

Så er det en del fra opposisjonen som ønsker å gjøre det til en svær ideologisk debatt. Ja vel, dem om det! Det som skiller opposisjonen og posisjonen, er at opposisjonen ikke ønsker å tilrettelegge for at 1.-4.-klassinger kan gjøre mer av leksene sine i SFO-tiden. Vel, vel, det får de møte velgerne med.

Så er diskusjonen om dette skal være lærertimer, altså timer med utdannede lærere, eller assistenttimer, sånn som vi har foreslått, med en betydelig ressurs til pedagogisk tilrettelegging. Lærere er en knapp ressurs i skolen. Vi har behov for flere lærere og bedre lærere. Vi driver med videreutdanning og rektoropplæring og i det hele tatt. Vi har mange oppgaver som vi gjerne skulle ha dem til.

Når det gjelder hjelp til lekser fra 1. til 4. trinn, vil jeg si at vi har funnet en god balanse på hvordan det kan løses. Men jeg kan ikke forstå at opposisjonen kan hisse seg opp til de store høyder over dette når deres alternativ er null. Det er jo litt pussig. Da ville jeg tro at alternativet var å tilby leksehjelp med lærertimer. Men nei.

Så kommer en annen kritikk, og det er at dette er laget som en plikt for kommunene til å tilby leksehjelp, med en mulig viss variasjon lokalt med hensyn til hvordan man skal gjøre det. Da er kritikken dels at man sentralstyrer kommunene, men i neste omgang – man får ikke trukket pusten engang – kommer kravet om at disse pengene burde vært sendt uten noen merkelapp til kommunene, sånn at de kunne bruke dem

til akkurat hva de ville. Det henger jo ikke veldig på greip.

Så er det noen som har gitt inntrykk av at kommuner må ta midler fra videreutdanning til lærere eller andre gode formål for å finansiere leksehjelpen. Det er feil. Leksehjelpen som nå innføres, kommer fullfinansiert til det formålet. At kommunene kan ha noen utfordringer på andre områder når det gjelder budsjettene sine, er en annen sak. Men det er ikke sånn at man tar fra andre formål i skolen for å finansiere dette tilbudet.

Karin Andersen (SV) [11:28:56]: Etter å ha sittet og hørt på denne debatten er jeg i likhet med kunnskapsministeren veldig forundret over hva slags debatt dette er, særlig når de som er mest kritisk til dette, framholder at de mener at lekser er viktig, men ikke har noe alternativ til å gjøre det systemet vi har i dag, bedre, slik at flere får hjelp.

Jeg mener at det å øve seg er viktig. Det er viktig, og det er grunnlaget for mesteparten av læringen. Derfor er det grunn til at elevene skal få bedre hjelp til den øvingen som de må gjøre. Det kan de få av foreldrene sine, og det kan de få på skolen. De bør få det på skolen, slik at alle har muligheter til å få god hjelp til dette. Det er fint å øve seg sammen også, det tror jeg alle som har holdt på med det, ser. Jeg synes at dette er så viktig at vi ikke kan fortsette sånn som vi har hatt det til nå. Dette er jo et pluss for alle.

Så satt jeg og hørte på representanten Dagrun Eriksen, som viste til en samtale mellom foreldre og et barn som kom fra skolen, og hvor vanskelig denne samtalen kunne være hvis man ikke hadde lekser å diskutere. Man kan faktisk diskutere de leksene man har gjort på SFO – det er jo ikke vanskelig! Jeg må si at jeg synes dette er et fortegn bilde av hvordan man kan snakke med barn for å argumentere for sitt syn, som er at man ikke skal ha leksehjelp. Jeg blir rasende på vegne av foreldre som får høre hvor klønete de er i samtale med sine barn som har vært på skolen. Slik er det ikke!

Jeg har, i likhet med flere her, mye kontakt med barn og med lærere, og alle mener – jeg har ikke vært borti én som har sagt noe annet – at det å få god leksehjelp på skolen eller innenfor SFO-ordningen er et stort gode og et stort og viktig skritt framover for alle barn. Det gir alle barn en mulighet til å få god hjelp. Jeg er svært forundret over at det ut fra argumentasjonen i dag ser ut til at dette er uinteressant for opposisjonen.

Så er jeg veldig enig i det Marianne Aasen sa i sitt innlegg. Jeg har jobbet i barnehage i 17 år. Barn lærer fra dag én. De er veldig interessert i læring, men på en eller annen måte har vi greid å skru sammen debatten slik at det høres ut som om læring er noe vi driver med på skolen, og at alt det andre ikke handler om læring. Alt handler om læring. Det handler om at barn lærer hele tida – de lærer hjemme, de lærer på SFO, de lærer på skolen, de lærer i barnehagen. De lærer hele tida. Spørsmålet er bare om vi skal lage et læringsmiljø som er godt – og bedre enn i dag – på flere arenaer. Det vil barna ha godt av, og mange flere vil lære mer og glede seg over det.

Presidenten: Dagrun Eriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:32:17]: Jeg skal – jeg må – være veldig rask.

Jeg registrerer at representanten Andersen mener at den samtalen som jeg har fått referert fra foreldre, er en klønete samtale. Det må hun stå for selv. Jeg tror mange foreldre kjenner seg igjen i at det er vanskelig å vite hvordan man skal komme inn, fordi skolehverdagen er så forskjellig i forhold til slik det var da de gikk på skolen.

Så ble det påstått her at opposisjonen ikke hadde noe alternativ. Det er faktisk feil, for Kristelig Folkeparti har i sitt alternative budsjett her i Stortinget nettopp flyttet de pengene som regjeringen bruker på dette, inn i andre leksehjelptiltak – både i frivillig regi og på annen måte – for å styrke det tilbudet som allerede finnes, uten å gå for den lovfestede plikten som regjeringen legger til rette for her, og som skaper mange utfordrende situasjoner i kommunene. Dette vil jeg bare ha understreket på slutten av debatten.

Presidenten: Elisabeth Aspaker har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Elisabeth Aspaker (H) [11:33:26]: Statsråden vet bedre enn det hun ga uttrykk for i det innlegget hun nettopp holdt her. Både Fremskrittspartiet og Høyre har i sine alternative budsjetter satt av noe penger til tiltak til leksehjelp basert på de mange frivillige ordninger som er ute i kommunene, og basert på at man har fått dette tilpasset lokale behov, uten at man har sagt at det skal forbeholdes ett årstrinn. Man har tvert imot sagt at man kan bruke dem på alle årstrinn. Høyre har spesielt omtalt ungdomstrinnet og behovet for å gjøre noe der.

Så konstaterer jeg én ting: Det statsråden ikke svarte på, var min utfordring knyttet til det med tidlig innsats. Når man nå skal bruke så mye som 400 mill. kr på helårsbasis, kunne det vært vekslet inn i ordinære skoletimer, som hadde kommet alle elever til gode. Hvordan vet statsråden at det er de elevene som hun mener bør ha mer av tidlig innsats, som kommer til å benytte seg av dette frivillige tilbudet?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:39]: Jeg klarer ikke å dy meg – men jeg skal prøve å være kjapp.

Jeg har mine ord 100 pst. i behold. Det som er opposisjonens alternativ i tilbudet til 1.–4. trinn, er ikke noe til erstatning for det tilbudet om leksehjelp som nå kommer her. Det er en grei sak. Men veldig mange foreldre og elever etterspør muligheten for å bruke den tiden etter skoletiden som de i dag bruker på SFO, til leksehjelp, slik at de slipper å bruke like mye tid på det om kvelden.

Så er det noe som vi ikke skal fare lett over. Det er at denne ordningen stiller store krav til hvordan det organiseres lokalt for at det skal være et tilbud til alle barn, som Elisabeth Aspaker var inne på. Vi må ikke – hva skal jeg

si – gå slik i skyttergravene i denne diskusjonen at man ikke ser at det er en utfordring. Og det vil det være for alle som driver med tilbud om leksehjelp. Man kan nemlig gi leksehjelp til dem som trives med å gjøre mye lekser, mens de andre, som kanskje synes det er et ork å dra fram leksebøkene, ikke kommer. Det er en utfordring for kommunene å legge det til rette på en slik måte at det er et attraktivt tilbud til alle barn, uansett hvor stor interessen måtte være for skolearbeid. Den utfordringen tror jeg veldig mange kommuner nå jobber med bl.a. i kontakt med foreldrene, for foreldrenes motivasjon med hensyn til dette tilbudet er også veldig viktig for hvordan det skal utnyttes.

Trine Skei Grande (V) [11:36:27]: Også jeg må innrømme at jeg syns debatten til tider har vært litt pussig. Jeg skjønner ikke denne enorme gleden over å late som om man er enig om ting man ikke er enig om.

Jeg vil gjerne ta meg den frihet å sitere fra SVs program. Der står det – og dette har de et ønske om:

«Alt skole-arbeid er lagt til skoledagen, og lekser er ikke en del av elevenes fritid.»

Det er det de mener er et helhetlig kunnskapssyn, slik som også Aksel Hagen helt riktig i tråd med SVs politikk har sagt, at lekser bør ikke være noe som foreldre har noe med.

Jeg vil gi noen eksempler på hvor forskjellig dette er. Jeg har vokst opp med en skole i en senterpartistyrte kommune, og vi måtte kjøre buss i tre kvarter, forbi tre skoler, for å opprettholde den siste grendeskolen. Vi kjørte altså buss i tre kvarter til skolen og i tre kvarter tilbake – for å opprettholde den skolen. Det var en liten skole med 60 elever, og til dette skal man lage et skoleskyss-system som henter før og etter SFO, før og etter leksehjelp og før og etter skoletid. Det blir en stor utfordring lokalt.

På Gamlebyen skole har de mange elever som har foreldre som er analfabeter. De bruker leksehjelppengene til å ha egne kurs for disse foreldrene slik at de kan lære seg å være gode leksetilretteleggere, selv om de ikke kan være med på å gjøre leksene, sånn som å ha det stille når barnet skal lese, få barnet til å repetere hva det har lest, og alle de tingene du faktisk kan gjøre som mamma, selv om du ikke kan lese. Det har de valgt å bruke pengene til.

Uenigheten i denne sal går på: Hvem skal bestemme hva som er best på vår skole? Er det kommunepolitikere, eller er det denne salen?

Jeg har stor tro på kommunepolitikere. Jeg har stor tro på at hvis de får et handlingsrom, så vet de hva som trengs. Da vet Oslos politikere at det er i Oslo indre øst vi må begynne med leksehjelpen først, at det er i Oslo indre øst vi må sørge for å ha flest mulig kvalifiserte, mens andre steder kan vi kanskje ha andre typer tilretteleggere. Jeg tror på det lokale mangfoldet. Jeg har tro på lokale politikere. Jeg har tro på lokale pedagoger – at de klarer å finne gode løsninger. Det er av og til veldig variert hva det tilbudet bør være.

Det er det uenigheten går på. Hvem er det som skal ha ansvaret for å finne de gode løsningene? Er det fagfolk og lokalpolitikere, eller er det vi i denne sal som alltid vet best? Når Sverdrup sa «all makt i

denne sal», så mente han ikke at all intelligens lå her også.

Tord Lien (FrP) [11:39:33]: Det var statsrådets siste innlegg som fikk meg til å bidra til å dra ut denne debatten.

Det å si at vårt alternativ er ingenting, hørt litt merkelig ut. Jeg lurer på om statsråden har glemt at hun har vært finansminister. Politikk handler jo om å prioritere midler. Grunnen til at vi stemmer imot i dag, er at vi ikke er sikre på at det beste og viktigste tiltaket i dag for å styrke kunnskapen i en tiårig grunnskole i Norge, er å lovfeste at alle norske kommuner skal gi alle som går i 1.–4. klasse, en lovfestet rett til leksehjelp. Det er også fordi Fremskrittspartiet står på styringsprinsippene som ligger til grunn i Kunnskapsløftet, som jeg mener er en viktig faktor for å mobilisere interesse for skolepolitikk ikke bare i denne sal, men for å mobilisere interesse for skolepolitikk rundt omkring hos norske skoleeiere, som til syvende og sist er de viktigste premissleverandørene for denne tiårige skolegangen.

Fremskrittspartiet mener også at skal vi vinne denne kampen om å fortsette å være en framtrepende kunnskapsnasjon, må vi ikke bare mobilisere skoleeierne, vi må også mobilisere foreldrene. Da reagerer jeg også for så vidt litt på dette med foreldres tid med barna. Jeg kan ikke helt skjønne hvorfor det skal være et mål at foreldrene ikke engasjerer seg i barnas kunnskapsdannelse/utdanning på den måten som statsråden legger til grunn.

Da sier jeg takk.

Svein Harberg (H) [11:41:29]: Det er mulig vi står i fare for å begynne på en ny runde, og det ville jo være litt uheldig. Men jeg har behov for kort å peke på et par ting.

For det første er det altså slik i dag at det er stort engasjement rundt om i kommunene for å lage en god skole. Det er stor kreativitet. Ressursene brukes godt, de utnyttes godt, og det er mange gode tilbud.

Det andre er at jeg fikk nesten lyst til å be om en håndopprekning over hvor mange i denne sal som er foreldre til barn i akkurat denne aldersgruppen. Det er nemlig jeg, så jeg kunne kommentert både foreldresamtaler og andre ting. Jeg er pappa til barn i denne aldersgruppen som i perioder har vært på SFO, og i perioder ikke har vært på SFO. Jeg må vel også kunne si at i perioder har leksehjelpen foregått i vår kjellerstue for mange barn i de klassetrinnene som det gjelder. Det er mange gode løsninger på det med leksehjelp, det er mange gode måter å følge opp, og det er utrolig verdifullt for foreldrene å involveres i det.

Grunnen til at jeg ba om ordet, var statsrådets for så vidt gode påpeking av at ja, her ligger det noen utfordringer for kommunene når dette skal lages. Det gjør det. Da vil jeg bare igjen minne om hverdagen for skolen og skolepolitikere rundt om i kommunene. Det er en tøff kamp for å få ressurser til skolen, og det er altså slik at skyss utløser ekstra kostnader – er nødt til å utløse ekstra kostnader – hvis det skal være leksehjelp utenom den ordinære skoletiden. Ekstra tilbud om skyss, ekstra ruter, koster veldig mange penger.

Så registrerte jeg at som svar på spørsmålet fra Elisa-

beth Aspaker om dyslektikerne sa statsråden rett ut at ja, disse pengene er tatt bort fra statsbudsjettet. Dette må nå løses av kommunene. Det er en ekstra kostnad som nå legges på kommunene, når vi skal ha størst mulig innsats for å hjelpe dem som trenger det mest i skolen. Det er skummelt å registrere, men det understreker jo at dette blir en stor utfordring for kommunene.

Presidenten: Aksel Hagen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Aksel Hagen (SV) [11:44:14]: Ja, jeg også er enig. La oss nå ønske alle lykke til, de som skal sette dette ut i livet. Det er krevende, det er spennende, og det er viktig.

Så må vi alle følge med hvordan dette fungerer. Kanskje må vi tilbake for å justere og forbedre litt – for all del. Ikke minst det som Elisabeth Aspaker så veldig riktig understreker, at hvis dette ikke når alle, og særlig dem som trenger det, må vi ta nye debatter omkring det.

Til slutt litt om vår visjon. Den er heller ikke så dramatisk. De aller fleste småbarn er på skole/SFO en seks–sju timer om dagen, blir hentet av mor og far, kommer hjem igjen, og det spises middag, så er mor og far ferdige med arbeidet. Det mener vi er bra. Da har denne vesle smågutten eller småjenta igjen noen obligatoriske lekser. Hvorfor er det nødvendigvis et stort ideal at de ikke kan få gjøre seg ferdig med arbeidet på dagtid?

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 3665)

Sak nr. 2 [11:45:18]

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis) (Innst. 248 L (2009–2010), jf. Prop. 85 L (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det åpnes for replikkordskifte etter de talere som har ordet innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:46:23] (ordfører for saken): Prop. 95 L for 2009–2010 om endringer i fritids- og småbåtloven, dvs. kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis, er en viktig lov. Den stiller krav til båtførerbevis for fritidsbåter som enten har en lengde på mer

enn 8 meter og inntil 15 meter eller en motorytelse på mer enn 25 hk. Det stilles ikke krav til båtførerbevis for personer født før 1. januar 1980. Personer født etter 1. januar 1980 skal ha bestått båtførerprøven og inneha båtførerbevis når ordningen trer i kraft. Det er også etablert et båtførerregister over personer som har bestått båtførerprøven og fått utstedt båtførerbevis.

Komiteen viser til at det foreliggende lovforslaget er en oppfølging av innføringen av båtførerbeviset, med forslag om kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis. Hensikten er å etablere en sanksjonsordning som gjør det mulig å frata båtførere som begår grove overtredelser av regelverket til sjøs, retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt for en gitt periode.

Det har aldri tidligere vært etablert en sanksjonsordning med tap av førerett til sjøs, så ved utarbeidelse av lovforslaget er det tatt utgangspunkt i vegtrafikkloven. Det foreslås en hovedregel om tap av førerett på ett år, noe komiteen er enig i. Når det gjelder spørsmålet om tap av førerett bør få konsekvenser også for yrkessertifikater eller for båter under 8 meter eller med mindre enn 25 hk, mener komiteen at den sanksjonsordningen som nå etableres, kun bør gjelde fritidsbåter mellom 8 og 15 meter og med over 25 hk.

Vi mener også at det er riktig at den som taper føreretten, skal måtte bestå båtførerprøven for å få føreretten tilbake, og ser ikke dette som en uforholdsmessig byrde. Komiteen er også enig i at den som fører et båtførerbevispliktig fartøy og er under minstealder for førerett, får en sperrefrist på minimum ett år fra den dagen vedkommende oppnår minstealder for førerett.

Vi viser også til at når en person er under straffefølgelse, vil det kunne være mulig å treffe midlertidige vedtak om sperrefrist for utstedelse av båtførerbevis.

Komiteen merker seg en uttalelse fra Politidirektoratet om at dersom kontrollnivået økes fra 12 000 kontrollerte til f.eks. 50 000 kontrollerte båtførere per år, som naturligvis også vil medføre at det vil avdekkes et økt antall overtredelser, vil dette innebære økte kostnader på ca. 20 mill. kr per år. Politidirektoratet har da tatt utgangspunkt i at det vil kreve ca. 15 ekstra årsverk til sjøtjenesten samt anskaffelse av tre–fem moderne utrykningsfartøy. Dersom kontrollnivået skal videreføres på dagens nivå, vil den nye ordningen kreve to årsverk eller ca. 1,4 mill. kr årlig. Kostnadene er primært forbundet med etterforskning, saksbehandling og klagebehandling. Derfor fremmer Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om tilleggsbevilgninger til politiet som følge av ekstrakostnader med hensyn til håndhevelse av det nye regelverket.»

Komiteen er stort sett enig i alt, men det er dog en liten forskjell mellom regjeringspartiene og opposisjonen. Regjeringspartiene har merket seg at regjeringen understreker at det ikke er noen forutsetning for å iverksette ordningen at det skjer en økning av kontrollnivået samtidig som ordningen trer i kraft. Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener at kontrollnivået bør økes betraktelig, og at dette vil føre til økte kostnader og ekstra årsverk.

Det var meningen at denne loven skulle gjelde fra 1. mai i år. Dette lot seg ikke gjøre. Komiteen ønsket å bruke forsvarlig tid, og det ble også benyttet muligheten til å ha en høring. Dette var det ingen organisasjoner som ønsket å bidra til.

De siste ti årene har 320 personer mistet livet i båtulykker, hvorav 31 i 2009. Det er vårt håp at man med denne loven skal kunne redusere antall ulykker betraktelig.

Vi håper også at de som er født før 1980, også tar prøven, for på denne måten å være med på å øke sikkerheten til sjøs. Man kan ikke se bort fra at det har vært en stor økning når det gjelder bl.a. råkjøring på sjøen.

Det er anslått at ca. 100 000 båtførere under 30 år må ha båtførerbevis i år. For én måned siden hadde ca. en fjerdedel tatt båtlappen. Det er annerledes i dag enn tidligere når det gjelder type og størrelse på båt. Tidligere begynte man med en liten båt og kjøpte seg – dvs. jobbet seg – oppover. I dag, med bedre økonomi og muligheter, har man større frihet, og mange begynner med en relativt stor båt. Derfor er det kanskje ekstra viktig med den nye loven.

Ellers er det fra noen hold ønsket at båtførerbevis skal innehas av alle, uansett alder. Dette kan sikkert diskuteres. La oss begynne med dem som er født etter 1980, og se hvordan det fungerer.

Jeg legger med dette fram forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Representanten Per Roar Bredvold har tatt opp det forslaget han refererte til.

Else-May Botten (A) [11:51:59]: Dagens lovforslag er meget dagsaktuelt med tanke på den årstiden vi nå går inn i. Sitatet fra sangen til Postgirobygget «En solskinnsdag» kan nok være beskrivende for den gleden mange sjøentusiaster føler som nå er på tur til å innta sjølivet. Sitatet er:

«Jeg sitter ne'på berget og ser utover havet
en solskinnsdag i ferien min
i sommer skal jeg surfe stå på vannski og bade
ja denne ferien tror jeg blir fin»

Noen er glad i fart og alkohol, og kan lett sette seg selv og andre på sjøen i fare. Regjeringen ønsker å bidra til at sommeridyllen på sjøen skal bli fin for alle. Derfor mener vi det er viktig å øke kunnskapen til båtførerne og bidra til sikrere båtturer.

Det er god grunn til å innføre lovendringer som bidrar til økt sjøsikkerhet, når vi ser at hele 529 mennesker har dødd i ulykker i forbindelse med fritidsbåter de siste 15 årene. At alkoholbruk bidrar til skader og dødsfall til sjøs, er det ingen tvil om. Uvettig kjøring og mangel på bruk av redningsvest har ført til det samme. Derfor er det jubel å hente i bransjen når vi nå kommer med disse lovendringene. Lovforslaget om kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis må ses i sammenheng med regjeringens beslutning om å innføre krav til obligatorisk båtførerbevis. Lovforslaget har til hensikt å styrke sjøsikkerheten. Jeg mener at saksordføreren på en glimrende måte har gått gjennom teknikken i lovendringene.

Det er en samlet komité som slutter seg til regjerin-

gens forslag om sanksjonsordningene, slik at førere uansett alder kan bli fratatt retten til å kjøre båt ved uvettig kjøring og alvorlige overtredelser av loven.

Arbeiderpartiet er glad for at vi nå har fått på plass disse sanksjonene for å bidra til økt sjøsikkerhet. I tiden framover vil det være viktig å få ut informasjon om hvor man kan ta kurs, hvem som må ta båtførerbeviset, og hvilke sanksjoner som faktisk gjelder. Derfor er vi glad for at Sjøfartsdirektoratet nå gjennomfører en informasjonskampanje rundt dette i sommer. Regjeringen mener at sunt båtvet og bedre kompetanse til sjøs vil bidra til en tryggere sommer for alle som ønsker å nyte sjølivet.

Statsråd Trond Giske [11:54:27]: Da regjeringen vedtok å innføre krav til obligatorisk båtførerbevis i oktober 2008, ble det samtidig besluttet at det skulle settes i gang et arbeid med å utarbeide en lov som ga adgang til å inndra båtførerbeviset eller ilegge kjøreforbud for dem som ikke har båtførerbevis. Et lovforslag om dette ble framsatt av regjeringen 12. mars i år, og det er temaet for dagens innstilling.

Innføringen av obligatorisk båtførerbevis var en milepæl i arbeidet med sikkerhet til sjøs. Aldri tidligere hadde det blitt stilt krav til kompetanse for førere av fritidsbåter. Regjeringen og båtfolket selv så at det var en klar sammenheng mellom kunnskapen til båtførerne og sikkerhet til sjøs. Kravet til obligatorisk båtførerbevis har som kjent trådt i kraft 1. mai i år, og selv om jeg hadde håpet at flere hadde gjennomført båtførerprøven til nå, er jeg overbevist om at langt flere vil gjøre det nå som båtsesongen står for døren.

Da regjeringen innførte krav til båtførerbevis, var det en vanskelig avveining hvor vi skulle sette aldersgrensen for dem som måtte tilfredsstille kravet. Når vi satte grensen til 1. januar 1980, behøver ikke de som er født før denne datoen, å ta båtførerprøven, men vi var tydelige på at selv om grensen ble satt slik, vil vi komme med trussel om sanksjoner for båtførere som er født før 1. januar 1980 dersom de begår grove lovbrudd til sjøs. Disse kan med regjeringens forslag miste retten til å føre fritidsbåt. For dem som har båtførerbevis, kan dette bli inndratt. Lovforslaget innebærer at en person født før 1. januar 1980 som blir ilagt kjøreforbud, må bestå båtførerprøven før vedkommende kan kjøre båt igjen. Det samme gjelder for dem som får inndratt beviset, selv om de har bestått prøven tidligere.

Regjeringens forslag går altså ut på at en båtfører som fører en fritidsbåt som omfattes av ordningen med obligatorisk båtførerbevis, kan miste retten til å føre en slik dersom vedkommende begår et grovt lovbrudd. Det framgår ikke av loven hva som anses som et grovt lovbrudd, men i forskriftsutkastet som vil bli gitt i medhold av loven, er det lagt opp til at bl.a. føring av båt med promille og grov uaktsom navigering medfører tap av førerrett. Den normale tapsperioden er foreslått til ett år. Ved skjerpede omstendigheter kan førerretten tapes i inntil fem år. Av forskriftsutkastet framgår det bl.a. at føring av fritidsbåt med promille over 2, skal anses som en skjerpene omstendighet. På samme måte som i vegtrafikkloven er det domstolene

som vil fastsette tap av førerett med mindre vedkommende båtfører har akseptert et forelegg.

Når det gjelder håndhevelse av ordningen, vil det være politiet som står for kontroll med båtførerbevis. Jeg ser at noen av opposisjonspartiene har bedt regjeringen om å fremme en tilleggsbevilgning til politiet som følge av det nye regelverket. Det er et område som jeg trygt overlater til justisministeren og til politiet. De vil se på hvordan dette skal prioriteres, og hvilke ressursbehov man har for å følge opp det nye regelverket.

Når denne lovendringen trer i kraft, er det første gang det er mulig å frata en båtfører retten til å føre båt. Både innføringen av obligatorisk båtførerbevis og trusselen om tap av førerett er således milepæler i arbeidet med sikkerhet til sjøs. Samlet sett – og ikke minst på sikt – har jeg tro på at disse tiltakene vil gjøre det tryggere å ferdes til sjøs, noe som vil være til glede for alle som bruker sjøen som fritidsområde.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 3667)

Sak nr. 3 [11:58:09]

Innstilling fra næringskomiteen om lov om varer av edelt metall mv. (Innst. 291 L (2009–2010), jf. Prop. 98 L (2009–2010))

Per Roar Bredvold (FrP) [11:58:34] (ordfører for saken): Prop. 98 L for 2009–2010 er en ny lov om varer av edelt metall til erstatning for lov av 6. juni 1891 nr. 2 om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v.

Komiteen er samlet, med unntak av om vi skal tre ut av Hallmarking-konvensjonen av 27. juni 1975. Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener at det ikke er noe behov for å være med der lenger, mens Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet vil være der. Dette er ingen stor sak, og utover dette er det som sagt en enstemmig komité.

Komiteen merker seg at det foreslås at gjeldende regulering av varer av edelt metall videreføres, med enkelte endringer. I tillegg foreslås det at ordningen med edelmetallkontroll faller bort, og at tilsyn med varer av edelt metall i stedet foretas av Justervesenet.

Vi merker oss at det i utgangspunktet ikke er særlige krav til produksjon eller salg av varer som blir markedsført som «gull», «sølv» eller «platina» når det gjelder krav til hvor mye edelt metall varene må inneholde, såkalt finhet. Finheten i tusendeler skal stemples på varene.

Vi er enig i at det videreføres en kontroll av varer av edelt metall, at det er hensiktsmessig at Justervesenet blir kontrollorgan, og at ansvaret videreføres til Nærings- og handelsdepartementet. Vi merker oss at Edelmetallkontrollen er en selvfinansiert institusjon.

Omsetning av varer av edelmetall er en svært liten bransje, men en viktig bransje, fordi den har sterke symbolske verdier. Mange av disse er rotfestet i vår kultur og langt tilbake i historien. I gamle tider var gull og sølv det man

knyttet verdier til, og det er derfor viktig å ha tillit til at verdiene er riktige.

Det er nå fri eksport av edelmetallvarer til land med samme kontrollnivå i henhold til EØS-avtalen. Tall fra konvensjonssekretariatet viser at Norge verken i 2007 eller 2008 har merket noen produkter med CCM-merket – altså konvensjonsmerket.

Når det gjelder lovens formål, er dens kanskje viktigste mål å sikre tilliten og kravene til innhold, nemlig at det finnes minst 375 tusendeler gull, 800 tusendeler sølv og 850 tusendeler platina. Dette gjelder dog ikke for varer som importeres fra annen EØS-stat, og som lovlig omsettes som varer av edelt metall der. For å sikre at krav fastsatt i loven eller med hjemmel i loven blir oppfylt, kan Justervesenet treffe vedtak om tvangsmulkt som tilfaller statskassen.

Som en avslutning kan det nevnes at varer som er stemplet etter tidligere regler før ikraftsettelsen, fritt kan omsettes.

Ingrid Heggø (A) [12:01:39]: Saksordføreren hadde eit glimrande saksordførarinlegg, så eg skal kort kommentera det vi er usamde i, nemleg om vi skal gå ut av Hallmarking-konvensjonen.

Vi raud-grøne ynskjer ikkje å konkludera her og no med omsyn til å gå ut av denne Hallmarking-konvensjonen, som alle veit kva er – nemleg ein konvensjon om kontroll og merking av artiklar av edle metall. Vi overfører i dag ansvaret til Justervesenet, noko vi er samde om i komiteen skal skje.

Det er ikkje mykje politikk i denne saka, og når det gjeld avgjerda om vi skal vera med eller ikkje, så meiner vi raud-grøne det er ok at denne avgjerda vert teken etter ei litt grundigare vurdering enn det vi har fått fram i dette dokumentet, m.a. basert på Justervesenet sine erfaringar med konvensjonen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 3668)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget går til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov
om endringer i opplæringslova og privatskolelova
(leksehjelp m.m.)

I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa blir det gjort desse endringane:

§ 2-10 nytt tredje ledd skal lyde:

Med mindre kommunen fastset noko anna, kan rektor bestemme at lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd

om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokketimar.

§ 2-12 tredje ledd skal lyde:

For private grunnskolar gjeld også §§ 2-2, 2-5 første, andre, tredje og sjette ledd, 2-9, 2-10, 2-11, 8-2, 9-1, 9-2, 9-3, 9-4, 9-5, 9-6, kapittel 9a, §§ 10-1, 10-6, 10-9, 11-1, 11-2, 11-3, 11-4, 11-7, 11-10, 13-3b, 13-7a, 13-10, 14-1, 15-3 og 15-4.

§ 3-3 første ledd skal lyde:

Den vidaregåande opplæringa skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller grunnkompetanse.

§ 3-8 første ledd skal lyde:

Fylkeskommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort i inntil fem dagar. Rektor sjølv vedtek å vise bort ein elev etter leddet her etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. *Med mindre fylkeskommunen fastset noko anna, kan rektor bestemme at lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokketimar.*

§ 7-3 nytt andre ledd skal lyde:

Elevar som har plass i skolefritidsordninga, jf. opplæringslova § 13-7, og som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga. Retten omfattar ikkje skyss i skoleferiane. Retten til skyss gjeld uavhengig av avstanden mellom heimen og skolefritidsordninga.

§ 7-4 første ledd skal lyde:

Elevane har rett til nødvendig reisefølge. Elevane har rett til nødvendig tilsyn når det blir ventetid før undervisningstida tek til og etter at undervisningstida er slutt. *Retten til nødvendig reisefølge og til nødvendig tilsyn gjeld også for barn som har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga etter § 7-3 andre ledd.*

§ 9-4 skal lyde:

§ 9-4 *Lærebøker og andre læremiddel*

I andre fag enn norsk kan det berre brukast lærebøker og andre læremiddel som ligg føre på bokmål og nynorsk til same tid og same pris. I særlege tilfelle kan departementet gjere unntak frå denne regelen.

Norske og samiske lærebøker og tilsvarande digitale læremiddel som blir brukte i skolen, skal vere i samsvar med offisiell rettskriving. *Nynorskutgåvene skal følgje læreboknormalen.* Med lærebøker er her meint alle trykte læremiddel som elevane regelmessig bruker for å nå vesentlege delar av kompetansemåla i eit fag.

Lesebøkene i norskfaget i grunnskolen skal ha nok tilfang på begge målformer slik at elevane lærer å lese både bokmål og nynorsk.

Ordlister og ordbøker til skolebruk skal godkjennast av Språkrådet.

Departementet gir nærmare forskrifter om kva læremiddel som er omfatta av kravet i første leddet.

Reglane i første og fjerde ledd gjeld ikkje for samiske læremiddel.

§ 10-4 første ledd skal lyde:

Undervisningsstillingar og rektorstillingar skal lysast ut offentleg. Kravet om slik utlysing gjeld ikkje for stillingar som er ledige for eit kortare tidsrom enn seks månader, eller når arbeidsgivaren skal tilby stillinga til ein arbeidstakar eller tidlegare arbeidstakar i verksemda med heimel i arbeidsmiljøloven § 14-2 om førerett til ny tilsetjing, § 14-3 om førerett for tilsette som arbeider deltid eller § 15-7 om oppseingsvern.

§ 13-6 andre ledd skal lyde:

Regelen i § 10-9 første, andre og fjerde ledd gjeld for tilsetjing i musikk- og kulturskolar.

§ 13-7 sjette ledd skal lyde:

Regelen i § 10-9 første, andre og fjerde ledd gjeld for tilsetjing i skolefritidsordninga.

Ny § 13-7a skal lyde:

§ 13-7a *Plikt for kommunen til å ha tilbod om leksehjelp*
Kommunen skal ha eit tilbod om leksehjelp for elevar på 1.–4. årstrinn.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

Regelen i § 10-9 første, andre og fjerde ledd gjeld tilsvarande for dei som skal gi leksehjelp.

Departementet gir nærmare forskrifter om leksehjelptilbodet.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot blir det gjort desse endringane:

§ 3-10 første ledd skal lyde:

Skolen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort frå undervisninga. På årstrinna 1-7 kan elevar visast bort for enkelttimar eller for resten av dagen, og på årstrinna 8-10 kan elevar visast bort i inntil tre dagar. Elevar i vidaregåande opplæring kan visast bort i inntil fem dagar. Den daglege leiaren av skolen vedtek sjølv bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. *Med mindre styret fastset noko anna, kan dagleg leiar bestemme at lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokketimar.* Foreldra til elevar på årstrinna 1-7 skal varslast før det blir sett i verk bortvising for resten av dagen.

Ny § 7-1d skal lyde:

§ 7-1d *Plikt for skolen til å sørge for foreldresamarbeid*

Skolen skal sørge for samarbeid med foreldra. Plikt gjeld grunnskolen og vidaregåande opplæring. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmare forskrifter.

Ny § 7-1e skal lyde:

§ 7-1e Plikt for skolen til å ha tilbud om leksehjelp

Skolen skal ha eit tilbud om leksehjelp for elevvar på 1.–4. årstrinn.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

Regelen i § 4-3 første, andre og fjerde ledd gjeld tilsvarande for dei som skal gi leksehjelp.

Departementet gir nærmare forskrifter om leksehjelptilbodet.

III

Lova trer i kraft på det tidspunkt Kongen bestemmer. Dei enkelte føresegnene kan setjast i verk på ulikt tidspunkt.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme mot I ny § 13-7 a og II ny § 7-1 e.

Votering:

Komiteens innstilling til I ny § 13-7 a og II ny § 7-1 e ble bifalt med 54 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.10.28)

Komiteens innstilling til resten av I og II samt III ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Per Roar Bredvold satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om tilleggsbevilgninger til politiet som følge av ekstrakostnader med hensyn til håndhevelse av det nye regelverket.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30

fjerde ledd å føre opp på dagsordenen som egen sak i et senere møte.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis)

I

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel 3 A skal lyde:

Kapittel 3 A. Tap av førerrett m.v.

§ 28 a Tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt m.v.

Blir en person som har rett til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt ilagt straff, kan det i dommen eller forelegget fastsettes at personen ikke lenger skal ha slik førerrett dersom lovbruddet er grovt og dersom hensynet til sjøsikkerheten, miljøet eller allmenne hensyn krever det. Beslutning som nevnt i første punktum kan gå ut på at båtførerbevis inndras, eller at person som ikke har plikt til å ha båtførerbevis, gis et kjøreforbud.

Tap av førerrett skal settes til minst ett år. Det kan likevel besluttes tap av førerretten for en kortere periode dersom tapet ellers får urimelige virkninger eller det foreligger andre særlige forhold.

Den som taper retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt, skal ha bestått båtførerprøven før vedkommende kan føre slik båt igjen.

Finner politiet at føreren eller eieren av en fritidsbåt, eller den som på eierens vegne har rådigheten over fritidsbåten, med skjellig grunn er mistenkt for et straffbart forhold som kan medføre tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt, kan en polititjenestemann midlertidig tilbakekalle førerretten ved å ta beslag av båtførerbeviset eller ved å ilegge kjøreforbud til person som ikke har plikt til å ha båtførerbevis. Spørsmålet om å opprettholde midlertidig tap av førerretten skal snarest mulig forelegges for en tjenestemann som hører til påtalemyndigheten. Beslutningen skal være skriftlig. Dersom den mistenkte ikke samtykker i det midlertidige tilbakekallet av førerretten, må spørsmålet innen tre uker oversendes tingretten til avgjørelse.

Når tap av førerrett er rettskraftig avgjort, eller det er truffet vedtak om midlertidig tilbakekall av retten til å føre fritidsbåt og midlertidig beslag av båtførerbevis, plikter rettighetshaveren straks å levere båtførerbeviset til politiet.

Kongen gir forskrift med nærmere regler om fastsetting av tap eller midlertidig tilbakekall av førerrett, herunder hva som skal anses som grove lovbrudd, hvilke overtredelser som gir grunnlag for tap av førerrett utover ett år, og under hvilke omstendigheter førerretten kan tapes for mindre enn ett år. Kongen kan også gi

forskrift om anvendelse av kapitlet på Svalbard og Jan Mayen.

§ 28 b Tilbakekall av retten til å føre fritidsbåt m.v. på grunn av særlige forhold

Dersom innehaveren av føreretten ikke er edruelig eller hans vandel for øvrig er slik at han ikke anses skikket til å føre fritidsbåt, kan politimesteren eller den han gir myndighet, tilbakekalle retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt for en bestemt tid, hvis hensynet til sjøsikkerheten, miljøet eller allmenne hensyn ellers krever det.

§ 28 c Sperrefrist for retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt

Bli en person som ikke har førerrett, ilagt straff for en overtredelse som ville ha ført til tap av retten til å føre fritidsbåt i medhold av § 28 a, skal det i dommen eller forelegget fastsettes en sperrefrist for å kunne gi personen førerrett. § 28 a annet ledd gjelder tilsvarende for sperrefristens lengde.

Er personen yngre enn den lovlige minstealderen for slik førerrett, løper sperrefristen til det er gått minst ett år fra den dagen vedkommende oppnår minstealderen.

Bli en som ikke har førerrett, med skjellig grunn mistenkt for et straffbart forhold som kan ha betydning for adgangen til å få båtførerbevis, kan politimesteren eller den han gir myndighet, bestemme at førerrett ikke kan erverves før saken er endelig avgjort, likevel ikke ut over tre måneder uten kjennelse av tingretten.

Kongen gir forskrift med nærmere regler om fastsetting av sperrefrist.

II

Lower gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov
om varer av edelt metall mv.

§ 1 Formål

Lovens formål er å sikre tillit i handelen med varer av edelt metall og bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder tilvirkning, markedsføring og omsetning av varer av edelt metall og varer som er sammensatt av edelt metall og annet materiale.

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3 Krav til varer av gull, sølv og platina mv.

Varer kan bare markedsføres eller omsettes som gull, sølv eller platina når de i hver enkelt del inneholder minst henholdsvis 375 tusendeler gull, 800 tusendeler sølv eller 850 tusendeler platina. Kravet gjelder ikke varer som importeres fra annen EØS-stat og som lovlig omsettes som varer av edelt metall der.

Departementet kan gi forskrift om

- betegnelser på varer sammensatt av to eller flere edle metaller og varer sammensatt av edelt metall og annet materiale
- kontroll av innhold av edelt metall, analysemetoder mv.
- bruk av loddemetall mv.

§ 4 Krav til finhetsstempel mv.

Varer som markedsføres eller omsettes som varer av edelt metall, skal ha finhetsstempel som angir varens finhet ved antall vektenheter rent gull, sølv eller platina som finnes i tusen vektenheter legering. Departementet kan gi forskrift om hvilke finheter som kan påføres.

Finhetsstempel kan bare påføres varer som tilfredsstiller kravene i § 3 første ledd. Finhetsstempel kan likevel påføres varer med deler av annet materiale dersom delen er synlig ved en utvendig besiktigelse og ikke har et utseende som kan medføre forveksling med edelt metall. Varer som ikke kan påføres finhetsstempel, skal heller ikke merkes på måter som kan forveksles med finhetsstempel.

Departementet kan gi forskrift om:

- stempling av varer av edelt metall
- stempling mv. av varer sammensatt av to eller flere edle metaller og varer sammensatt av slikt metall og annet materiale
- unntak fra reglene om stempling for enkelte varegrupper.

§ 5 Krav til ansvarsmerke

Varer av edelt metall som påføres finhetsstempel, skal samtidig påføres ansvarsmerke, med mindre dette er praktisk umulig. Ansvarsmerket skal identifisere den som er ansvarlig for at varens finhet er i samsvar med det påførte finhetsstempel. Varer som ikke kan påføres finhets-

stempel, skal ikke merkes på noen måte som er egnet til å forveksles med ansvarsmerke.

Ansvarsmerket skal være registrert hos Patentstyret.

Kravet i annet ledd gjelder ikke for varer av edelt metall som importeres fra en EØS-stat og som er merket i samsvar med lovgivningen der, når Justervesenet mottar melding om merkingen før varene blir markedsført og

- a) merket ikke er egnet til å forveksles med et norsk ansvarsmerke,
- b) produsenten av varen kan identifiseres, og
- c) det er dokumentert at merket er lovlig påført varen.

Departementet kan gi forskrift om ansvarsmerker, herunder søknadsbehandling, registrering, overdragelse, opphør og fornyelse av registreringer. Departementet kan gi forskrift om avgift og gebyr for Patentstyrets registrering av ansvarsmerke og fornyelse av registrering.

§ 6 Forskrift om konvensjonen om kontroll og merking av artikler av edle metaller

Departementet kan gi forskrift om

- a) unntak fra § 5 annet ledd for varer som er stemplet med det felles kontrollmerke (CCM) etter Wienkonvensjonen 15. november 1972 om kontroll og merking av artikler av edle metaller
- b) stempeling med CCM og om vilkår for slik stempeling
- c) kontroll av varer som er stemplet med CCM.

§ 7 Tilsyn

Justervesenet fører tilsyn med at krav fastsatt i eller med hjemmel i loven blir oppfylt. Justervesenet kan på anmodning utføre finhetsk kontroll og stempeling. Justervesenet kan delegere til andre med tilstrekkelig kompetanse og uavhengighet å utføre finhetsk kontroll og stempeling.

Justervesenet kan kreve at produsenter, importører, forhandlere, ansatte hos disse og andre som opptrer på disse vegne, legger fram opplysninger som er av betydning for tilsynet. Justervesenet skal ha uhindret adgang til steder og innretninger når dette er nødvendig for å føre tilsyn.

§ 8 Retting, omsetningsforbud og tilbaketrekking

Tilfredsstillende ikke varer av edelt metall krav fastsatt i eller med hjemmel i loven, kan Justervesenet fatte vedtak om

- a) retting innen fastsatt frist
- b) forbud mot omsetning
- c) tilbaketrekking fra markedet av varer som allerede er lagt ut for salg eller annen type omsetning.

Retting, omsetningsforbud og pålegg om tilbaketrekking kan vedtas for enkeltprodukter eller for angitte varepartier, produksjonsserier og lignende.

§ 9 Tvangsmulkt

For å sikre at krav fastsatt i loven eller med hjemmel i loven blir oppfylt, kan Justervesenet treffe vedtak om tvangsmulkt som tilfaller statskassen.

Tvangsmulken kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak med hjemmel i loven er oppdaget. Tvangs-

mulken begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter fristen for retting av forholdet. Det kan fastsettes at tvangsmulken løper så lenge det ulovlige forholdet varer, eller at den forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt løper likevel ikke dersom manglende etterlevelse skyldes forhold utenfor den ansvarliges kontroll. Tvangsmulkt kan fastsettes som løpende mulkt eller engangsmulkt.

Tvangsmulkt ilegges den ansvarlige for overtredelsen. Er overtredelsen skjedd på vegne av et selskap eller en annen sammenslutning, skal tvangsmulken som hovedregel ilegges dette. Er tvangsmulkt ilagt et selskap som inngår i et konsern, kan påløpt tvangsmulkt også inndrives hos morselskap. Er flere ansvarlige etter vedtak om tvangsmulkt, hefter de solidarisk for betaling av tvangsmulken.

Justervesenet kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Departementet kan gi forskrift om tvangsmulkt, herunder om tvangsmulktenes størrelse og varighet, fastsettelse av tvangsmulkt og frafall av påløpt tvangsmulkt.

§ 10 Overtredelsesgebyr

Justervesenet kan pålegge den som har overtrådt bestemmelser gitt i eller med hjemmel i loven, å betale et pengebeløp til statskassen (overtredelsesgebyr). Fysiske personer kan bare ilegges overtredelsesgebyr for forsøtlige eller uaktsomme overtredelser. Et foretak kan ikke ilegges overtredelsesgebyr dersom overtredelsen skyldes forhold utenfor foretakets kontroll.

Ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmålingen skal det blant annet legges vekt på hvor alvorlig overtredelsen er og graden av skyld.

Vedtaket om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi forskrift om overtredelsesgebyr, herunder om vilkår for å ilegges overtredelsesgebyr, om størrelsen på overtredelsesgebyret, om rente og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall og om frafall av ilagt overtredelsesgebyr.

§ 11 Gebyrer

Departementet kan i forskrift pålegge virksomheter å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn og kontroll.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse, innkreving og innbetaling av gebyrer.

Ved forsinket betaling skal det betales rente i henhold til lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 12 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves

- lov 6. juni 1891 nr. 2 om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempeling m.v.
- lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov § 375.

Varer som før ikrafttredelsen er stemplet etter tidligere regler, kan fortsatt omsettes.

Votering:

Sak nr. 4 [12:12:44]

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Referat

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

(392) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Per-Willy Amundsen, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen om å innføre 450-timersregel, etter modell fra Danmark, for å forhindre at stadig flere innvandrere faller utenfor arbeidsmarkedet (Dokument 8:143 S (2009–2010))

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.13.
